

ՃԱՆԱՊԱՐՀԱՅԻՆ ՔԱՐՏԵԶ
 ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԱՏՈՄԱՅԻՆ ԷՆԵՐԳԻԱՅԻ ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՈՒ ԴՐԱՆՑ ԱՆԴԱՄ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԻՋԵՎ ԿՆՔՎԱԾ ՀԱՄԱՊԱՐՓԱԿ
 ԵՎ ԸՆԴԼԱՅՆՎԱԾ ԳՈՐԾԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԳՐԻ ԿԻՐԱՐԿՄԱՆ

N	Կապը համաձայնագրի հետ	Նախատեսվող միջոցառումները՝ հղում անելով համապատասխան Հրահանգին	Կատարման ժամկետ	Համաձայնագրով նախատեսված ժամկետ	Համակարգող մարմին/պատասխանատու մարմիններ	ԵՄ աջակցության անհրաժեշտությունը և, անհրաժեշտության դեպքում՝ ձևաչափը	Ակնկալվող արդյունքը
ՄԱՍ 5 ԳԼՈՒԽ ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐ							
Կապը համաձայնագրի հետ Նախատեսվող միջոցառումները՝ Կատարման ժամկետ Համաձայնագրով նախատեսված ժամկետ Համակարգող մարմին/պատասխանատու մարմիններ ԵՄ աջակցության անհրաժեշտությունը և, անհրաժեշտության դեպքում՝ ձևաչափը Կատարման ընթացքը 05.07.2024թ. դրությամբ							
Շրջակա միջավայրի կառավարում և բնապահպանական քաղաքականության ինտեգրումը այլ ոլորտներում							
1.	«Շրջակա միջավայրի վրա որոշակի պետական և մասնավոր ծրագրերի ազդեցության մասին» Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2011 թվականի դեկտեմբերի 13-ի 2011/92/ԵՄ հրահանգ՝ փոփոխություններով						
89.1	Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում	Մեծամասամբ համընկնում է ներկայիս Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության և փորձաքննության մասին օրենքի դրույթների հետ, ընդունված 2014թ.:	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագրի ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն, Համակատարող՝ Առողջապահության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	2019-2022թթ. շրջակա միջավայրի նախարարության կողմից նախաձեռնվել է ՀՄԱԳ նոր օրենքի մշակումը՝ հիմք ընդունելով ԵՄ համապատասխան հրահանգների պահանջները, ինչպես նաև Օրհուսի և Էսպո կոնվենցիաներով ամրագրված պարտավորությունները: 2023 թվականի մայիսի 3-ին Ազգային ժողովի կողմից ընդունվել է «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություն կատարելու մասին» ՀՀ օրենքը:

						<p>Օրենքի հիման վրա առաջիկա երկու տարիների ընթացքում նախատեսվում է 13 ենթաօրենսդրական ակտերի մշակում: Ներկայումս արդեն իսկ հաստատվել են «Ռազմավարական էկոլոգիական գնահատման կարգի և ռազմավարական էկոլոգիական գնահատման հաշվետվությանը ներկայացվող պահանջները հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշումը /21. 12. 2023թ. N2294-Ն/ և «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2014 թվականի նոյեմբերի 19-ի N1325-Ն որոշման մեջ փոփոխություն կատարելու մասին» Կառավարության որոշումը /28. 12. 2023թ. N2343-Ն/ - «Նախատեսվող գործունեության տեսակների վերակառուցման կամ ընդլայնման կամ տեխնիկական կամ տեխնոլոգիական վերազինման կամ վերապրոֆիլավորման կամ կոնսերվացման կամ տեղափոխման կամ դադարեցման կամ փակման կամ քանդման կամ նախագծային փոփոխության շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության անհրաժեշտությունը որոշելու կարգը հաստատելու մասին» Կառավարության որոշումը /11.01.2024թ. N 43-N/ «Պետական փորձաքննական դրական եզրակացություն ստացած հիմնադրությային փաստաթղթերում չներառված՝ բնության հատուկ պահպանվող տարածքներում կամ անտառային հողերում կամ բնակավայրերի կանաչ գոտիներում կամ պատմամշակութային հուշարձանների սահմաններում</p>
--	--	--	--	--	--	--

							կամ բնապահպանական հողերում գնահատման և փորձաքննության ենթակա գործունեության տեսակները հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշումը /02.05. 2024թ. N 638-Ն/, «Ատոմային էներգիայի անվտանգության տեսակետից կարևոր օբյեկտների շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության գործընթացում դիտարկման ենթակա բնութագրերը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշումը /07.03. 2024թ. N 326-Ն/, «Փորձաքննական, պետական փորձաքննական եզրակացության մեջ փոփոխություն կամ լրացում կատարելու, պետական փորձաքննական եզրակացությունն ուժը կորցրած ճանաչելու կարգը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշումը /02.05. 2024թ. N 643-Ն/.
89.2	Պահանջների սահմանում, ըստ որոնց սույն հրահանգի I հավելվածի ծրագրերը ենթակա կլինեն շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և ընթացակարգի սահմանում, որով կորոշվի, որ ծրագրերի համար կպահանջվի շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատում, 2011/92/ԵՄ հրահանգ, հոդված 4	Անհրաժեշտ է իրականացնել սույն հրահանգի հավելվածներ I, II և III-ում նշված գործողությունների հետ մամեմատական վերլուծություն և անհրաժեշտության դեպքում մոտարկում:	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն, Համակատարող՝ Առողջապահության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	/Տես կետ 89.1/

89.3	Կառուցապատողի կողմից տրամադրվելիք տեղեկատվության շրջանակի սահմանում (5-րդ հոդված)	ՇՄԱԳ ընդհանուր մեթոդաբանության մշակում,և մշակման կարգը սահմանող իրավական ակտի նախագծի մշակում: Հոդված 5-ում մեջբերված գործողությունների ցանկը սահմանված է Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության և փորձաքննության մասին օրենքում,	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	/Տես կետ 89.1/
89.4	Շրջակա միջավայրի հարցերով զբաղվող իշխանությունների հետ խորհրդակցության ընթացակարգի և հանրային խորհրդակցության ընթացակարգի սահմանում (6-րդ հոդված)	Հանրային ծանուցման և քննարկումների իրականացման կարգը սահմանված է ՀՀ Կառավարության 1325-Ն որոշմամբ: Առնչվող պետական մարմինների հետ խորհրդակցության ընթացակարգը սահմանված է ՇՄԱԳ փորձաքննության մասին օրենքով և Կառավարության 399-Ն որոշմամբ: Լրացուցիչ համեմատական վերլուծություն և հրահանգի պահանջների հետ մոտարկում:	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	/Տես կետ 89.1/

89.5	ԵՄ այն անդամ պետությունների հետ տեղեկատվության փոխանակման և խորհրդակցության վերաբերյալ միջոցառումների սահմանում, որոնց շրջակա միջավայրը հավանաբար զգալի ազդեցություն կկրի ծրագրից, 2011/92/ԵՄ հրահանգ, հոդված 7:	Ազդակիր երկրների միջև տեղեկատվության փոխանակման և խորհրդակցության ընթացակարգերը սահմանող իրավական ենթաօրենսդրական ակտի նախագծի մշակում և օրենքում լիազորող համապատասխան նորմերի սահմանում: ՇՄԱԳ փորձաքննության մասին օրենքով սահմանված են անդրսահմանային ազդեցությունների դեպքում ընդհանուր կարգավորումները:	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	/Տես կետ 89.1/
89.6	Կառուցապատման թույլտվություն ստանալու համար դիմումների վերաբերյալ որոշումների ելքի մասին հանրությանը տեղեկացնելուն ուղղված միջոցառումների սահմանում 2011/92/ԵՄ հրահանգ, հոդված 9	Համապատասխան պահանջները սահմանված են ՇՄԱԳ փորձաքննության մասին օրենքով և Կառավարության 1329-Ն որոշմամբ: Մոտարկման անհրաժեշտություն չկա: Լրացուցիչ միջոցառում: Պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինների իրազեկվածության բարձրացում համապատասխան դասընթացների կազմակերպման միջոցով, և	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	/Տես կետ 89.1/ Հանրային իրազեկման հետ կապված կարգավորումները ներառված են նոր ՇՄԱԳ օրենքում և հանրային ծանուցման և քննարկումների իրականացման մասին «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2014 թվականի նոյեմբերի 19-ի N1325-Ն որոշման մեջ փոփոխություն կատարելու մասին» Կառավարության որոշման մեջ /28.12.2023թ.N2343-Ն/ Լրացուցիչ՝ ՇՄՆ կայքի, ֆեյսբուքյան էջի, ԶԼՄ-ների միջոցով պարբերաբար տեղեկատվություն է տրամադրվում հանրությանը ՇՄԱԳ և փորձաքննության հետ

		հանրության իրազեկվածության բարձրացում դասընթացների և իրազեկող միջոցառումների միջոցով՝ համակարգի արդյունավետ աշխատանքի սպաստված նպատակով:					կապված հարաբերությունների վերաբերյալ:
89.7	Վարչական և դատական մակարդակներում արդյունավետ, չափազանց մեծ ծախսեր չընդգրկող և ժամանակին իրականացվող՝ հանրությանը և ոչ կառավարական կազմակերպություններ ին ներգրավող՝ վերանայման ընթացակարգերի սահմանում, 2011/92/ԵՄ հրահանգ, հոդված 11:	ՇՄԱԳ և փորձաքննական գործընթացներում պետական կառավարման մարմինների կողմից ընդունված վարչական և այլ ակտերի վերանայման նորմի ամրագրում համապատասխան իրավական ակտերում և անհրաժեշտության դեպքում համապատասխան ընթացակարգերի սահմանում, որոնք նաև կապահովեն հանրության և հասարակական կազմակերպություններ ի արդյունավետ ներգրավումը և մասնակցությունը գործընթացում:	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագի րն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	/Տես կետ 89.1/
90	Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2001 թվականի հունիսի 27-ի 2001/42/ԵՀ հրահանգ՝ շրջակա միջավայրի վրա որոշակի նախագծերի և ծրագրերի ազդեցության գնահատման մասին						
90.1	Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում	ՇՄԱԳ և փորձաքննության մասին օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին օրենքի նախագիծը և ենթաօրենսդրական	2021 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագի րն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 3 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2020 Twinning	Հիմք ընդունել նոր ՇՄԱԳ օրենքի, շրջակա միջավայրի վրա որոշակի նախագծերի և ծրագրերի ազդեցության գնահատման մասին 2001/42/ԵՀ հրահանգի և ՌԷԳ արձանագրության պահանջները ՇՄՆ կողմից

		ակտերը լրամշակման փուլում են: :					մշակվել և կառավարության կողմից հաստատվել է «Ռազմավարական Էկոլոգիական գնահատման կարգի և ռազմավարական Էկոլոգիական գնահատման հաշվետվությանը ներկայացվող պահանջները հաստատելու մասին» Կառավարության որոշումը /21.12.2023թ.Ո2294-Ն/: Ներկայումս մշակվում է «Ռազմավարական Էկոլոգիական գնահատման և շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման ուղեցույցները հաստատելու մասին» շրջակա միջավայրի նախարարի հրամանի նախագիծը, որով մանրամասն կնկարագրվեն ՇՄԱԳ և ՌԷԳ գործընթացները, ներառյալ հիմնական փուլերը, մեթոդները և գործիքները, ինչպես նաև գործընթացի հիմնական դերակատարները:
90.2	Ընթացակարգի սահմանում, որով կորոշվի, թե որ նախագծերի և ծրագրերի համար է պահանջվում շրջակա միջավայրի ռազմավարական գնահատում, և պահանջների սահմանում, ըստ որոնց նման գնահատման ենթակա կլինեն այն նախագծերը կամ ծրագրերը, որոնց	ՇՄԱԳ և փորձաքննության մասին օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին օրենքի նախագիծը և ենթաօրենսդրական ակտերը լրամշակման փուլում են: :	2021 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 3 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2020 Twinning	/Տես կետ 90.1/

	<p>համար պարտադիր է շրջակա միջավայրի ռազմավարական գնահատումը, 2001/42/ԵՀ շրջակա միջավայրի վրա որոշակի նախագծերի և ծրագրերի ազդեցության գնահատման վերաբերյալ հրահանգի 3-րդ հոդված</p>						
90.3	<p>Շրջակա միջավայրի համար պատասխանատու իշխանությունների հետ խորհրդակցության և հանրային խորհրդակցության ընթացակարգերի սահմանում, 2001/42/ԵՀ հրահանգի 6-րդ հոդված:</p>	<p>ՇՄԱԳ և փորձաքննության մասին օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին օրենքի նախագիծը և ենթաօրենսդրական ակտերը լրամշակման փուլում են:</p>	<p>2021 թ.-ի 1-ին եռամսյակ</p>	<p>Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 3 տարվա ընթացքում</p>	<p>Բնապահպանության նախարարություն</p>	<p>ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2020 Twinning</p>	<p>/Տես կետ 89.1/</p>
90.4	<p>ՌԷԳ-ի շրջանակներում այն ԵՄ անդամ պետությունների հետ տեղեկատվության փոխանակման և խորհրդակցության վերաբերյալ միջոցառումների սահմանում, որոնց շրջակա միջավայրը հավանաբար զգալի ազդեցություն կկրի նախագծից կամ ծրագրից, 2001/42/ԵՀ հրահանգի 7-րդ հոդված:</p>	<p>Ազդակիր երկրների միջև տեղեկատվության փոխանակման և խորհրդակցության ընթացակարգերը սահմանող իրավական ենթաօրենսդրական ակտի նախագծի մշակում և օրենքում լիազորող համապատասխան նորմերի սահմանում:</p> <p>ՇՄԱԳ օրենքով սահմանված են ՌԷԳ-ի շրջանակներում անդրսահմանային ազդեցությունների դեպքում ընդհանուր կարգավորումները</p>	<p>2021 թ.-ի 1-ին եռամսյակ</p>	<p>Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 3 տարվա ընթացքում</p>	<p>Բնապահպանության նախարարություն, Համակատարող՝ Առողջապահության նախարարություն</p>	<p>ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2020 Twinning</p>	<p>/Տես կետ 90.1/</p>

91	Խորհրդի 90/313/ԵՏՀ հրահանգն ուժը կորցրած ճանաչող՝ Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2003 թվականի հունվարի 28-ի 2003/4/ԵՀ հրահանգ՝ շրջակա միջավայրի վերաբերյալ տեղեկատվության հանրային հասանելիության մասին						
91.1	Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում	«Տեղեկատվության ազատության մասին» ՀՀ օրենքում լրացումներ կատարելու մասին օրենքի նախագիծ մշակել՝ սահմանելով «բնապահպանական տեղեկատվություն» հասկացությունն ու դրա հետ կապված այլ իրավակարգավորումներ նախատեսել:	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	Խնդրո առարկա գործընթացները կանոնակարգվում են «Տեղեկատվության ազատության մասին» օրենքով (7-14-րդ հոդվածներով), ՀՀ Ջրային օրենսգրքով (20-րդ հոդված), «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» օրենքով, «Հանրության իրազեկման և հանրային լուսմանի ծանուցման բովանդակությունը, հանրային լուսմանի ընթացակարգը, շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման եվ փորձաքննության գործընթացում շահագրգիռ հանրության կարծիքների, դիտողությունների եվ առաջարկությունների ներկայացման, տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից նախնական համաձայնության կամ անհամաձայնության տրամադրման ընթացակարգը եվ ժամկետները սահմանելու մասին» կառավարության որոշմամբ: Բնապահպանական տեղեկատվության մատչելիությունը ապահովվում է www.env.am , e-draft.am, www.arlis.am , www.e-request.am էլեկտրոնային հարթակներով:
91.2	Գործնական միջոցառումների սահմանում, որոնց շրջանակում շրջակա միջավայրի վերաբերյալ տեղեկատվությունը հասանելի կլինի հանրության համար, և	«Տեղեկատվության ազատության մասին» ՀՀ օրենքում լրացումներ կատարելու մասին օրենքի նախագիծ մշակել՝ սահմանելով «բնապահպանական տեղեկատվություն»	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	/Տես կետ 91.1 /

	կիրառելի բացառությունների սահմանում, 2003/4/ԵՀ հասարակությանը բնապահպանական տեղեկատվության հասանելիության մասին հրահանգի 3-րդ և 4-րդ հոդվածներ:	հասկացությունն ու դրա հետ կապված այլ իրավակարգավորումներ նախատեսել:					
91.3	Հանրության համար շրջակա միջավայրի վերաբերյալ տեղեկատվության հասանելիության ապահովում հանրային իշխանությունների կողմից, 2003/4/ԵՀ հրահանգի հոդված 3, կետ 1	Շրջակա միջավայրի վերաբերյալ տեղեկատվության տրամադրման մասին օրենքի նախագծի և Տեղեկատվություն չտրամադրելու կամ մասնակի տրամադրելու ընթացակարգի սահմանման վերաբերյալ ենթաօրենսդրական ակտ(եր)ի մշակում,	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	/Տես կետ 91.1 /
91.4	Շրջակա միջավայրի վերաբերյալ տեղեկատվություն չտրամադրելու կամ միայն մասնակի տեղեկատվություն տրամադրելու մասին որոշումների վերանայման ընթացակարգերի սահմանում, 2003/4/ԵՀ հրահանգի 6-րդ հոդված:	Շրջակա միջավայրի վերաբերյալ տեղեկատվության տրամադրման մասին օրենքի նախագծով և նախագծից բխող ենթաօրենսդրական ակտ(եր)ով սահմանել տեղեկատվություն չտրամադրելու կամ միայն մասնակի տեղեկատվություն տրամադրելու մասին որոշումների վերանայման ընթացակարգերը:	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	/Տես կետ 91.1 /
91.5	Հանրության շրջանակում շրջակա միջավայրի վերաբերյալ	Շրջակա միջավայրի վերաբերյալ տեղեկատվության տրամադրման մասին	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար	/Տես կետ 91.1 /

	տեղեկատվության տարածման համակարգի ստեղծում, 2003/4/ԵՀ հրահանգի 7-րդ հոդված:	օրենքի նախագծով և նախագծից բխող ենթաօրենսդրական ակտ(եր)ով սահմանել տեղեկատվության տարածման համակարգերի, մեխանիզմների, հասարակական կազմակերպություններին, ազդակիր համայնքներին և ՀԼՄ-երին տեղեկատվության տրամադրման և փոխանակման մեխանիզմների սահմանում:		2 տարվա ընթացքում		ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	
92	Շրջակա միջավայրին վերաբերող որոշակի նախագծերի և ծրագրերի կազմման մասով հանրային մասնակցությունը սահմանող և հանրային մասնակցության և արդարադատության մատչելիության վերաբերյալ խորհրդի 85/337/ԵՏՀ և 96/61 /ԵՀ հրահանգները փոփոխող՝ Եվրոպական խորհրդարանի և խորհրդի 2003 թվականի մայիսի 26-ի 2003/35/ԵՀ հրահանգ						
92.1	Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) նշանակում	Շրջակա միջավայրի ոլորտային իրավական ակտերում հանրային մասնակցության, խորհրդակցության, ինչպես նաև հանրային առաջարկությունները և կարծիքները հաշվի առնելու պահանջների և մեխանիզմների վերանայում և, անհրաժեշտության դեպքում, ամրագրում: Ինստիտուցիոնալ կարողությունների հզորացում վերոնշյալ միջոցառման շրջանակներում:	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	/Տես կետ 89.1/
92.2	Հանրությանը տեղեկատվության տրամադրում նախատեսող մեխանիզմի	Շրջակա միջավայրի ոլորտային իրավական ակտերում հանրային մասնակցության, խորհրդակցության,	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու	/Տես կետ 89.1/

	սահմանում, 2003/35/ԵՀ հրահանգի (2(2)(a) և 2(2)(d) հոդվածներ:	ինչպես նաև հանրային առաջարկությունները և կարծիքները հաշվի առնելու պահանջների և մեխանիզմների վերանայում և, անհրաժեշտության դեպքում, ամրագրում: Ինստիտուցիոնալ կարողությունների հզորացում վերոնշյալ միջոցառման շրջանակներում:				TAIEX 2019 Twinning	
92.3	Հանրային քննարկումների մեխանիզմի սահմանում, 2003/35/ԵՀ հրահանգի 2(2)(b) և 2(3) հոդված:	Շրջակա միջավայրի ոլորտային իրավական ակտերում հանրային մասնակցության, խորհրդակցության, ինչպես նաև հանրային առաջարկությունները և կարծիքները հաշվի առնելու պահանջների և մեխանիզմների վերանայում և, անհրաժեշտության դեպքում, ամրագրում: Ինստիտուցիոնալ կարողությունների հզորացում վերոնշյալ միջոցառման շրջանակներում:	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագի րն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	/Տես կետ 89.1/
92.4	Հանրային մեկնաբանությունները և կարծիքները որոշումների կայացման ընթացքում հաշվի առնելուն ուղղված մեխանիզմի սահմանում (2(2)(c) հոդված:	Շրջակա միջավայրի ոլորտային իրավական ակտերում հանրային մասնակցության, խորհրդակցության, ինչպես նաև հանրային առաջարկությունները և կարծիքները հաշվի առնելու պահանջների և մեխանիզմների վերանայում և, անհրաժեշտության դեպքում, ամրագրում: Ինստիտուցիոնալ	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագի րն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	/Տես կետ 89.1/

		կարողությունների հզորացում վերոնշյալ միջոցառման շրջանակներում:					
92.5	Վարչական և դատական մակարդակներում արդյունավետ, ժամանակին իրականացվող և չափազանց մեծ ծախսեր չընդգրկող արդարադատության մատչելիության երաշխավորում հանրության (ներառյալ ոչ կառավարական կազմակերպություններ ի) համար (3(7) և 4(4) հոդվածներ, շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատում և աղտոտման համատեղ կանխարգելում և վերահսկում), 2003/35/ԵՄ հրահանգ	Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության և փորձաքննության մասին օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին օրենքի նախագծի մշակում և անհրաժեշտության դեպքում այլ իրավական ակտերի մշակում	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Հիմնական կատարող՝ Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	/Տես կետ 89.1/
93	Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2004 թվականի ապրիլի 21-ի 2004/35/ԵՀ հրահանգ՝ շրջակա միջավայրին հասցվող վնասի կանխարգելման և վերականգնման մասով բնապահպանական պատասխանատվության մասին՝ փոփոխություններով						
93.1	2004 թվականի Ապրիլի 21-ի 2004/35/ԵՀ հրահանգ Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում	Ներպետական օրենսդրության ընդունում	2019-2022 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	2004/35/ ԵՀ հրահանգի դրույթը ենթակա է կիրարկման Համաձայնագիր ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2021 Twinning	Սույն կետի կատարման իրավասու մարմիններն են՝ շրջակա միջավայրի նախարարությունը՝ համաձայն «Շրջակա միջավայրի նախարարության կանոնադրությունը հաստատելու մասին» ՀՀ վարչապետի 11.06.2018թ. N 745-Լ որոշման հավելվածի 11-րդ կետի 3-րդ ենթակետի և բնապահպանության և ընդերքի տեսչական մարմինը՝ համաձայն «Բնապահպանության և ընդերքի տեսչական մարմնի կանոնադրությունը հաստատելու մասին» ՀՀ վարչապետի

							11.06.2018թ. N 733-Լ որոշման հավելվածի 12-րդ կետի 4-րդ ենթակետի:
93.2	2004 թվականի Ապրիլի 21-ի 2004/35/ԵՀ հրահանգ (5-7-րդ հոդվածներ և 2-րդ հավելված)	Շրջակա միջավայրին հասցված վնասի կանխարգելման և վերացման ընթացակարգերի, ինչպես նաև աղտոտողի կողմից վնասի կանխարգելման և վերացմանն ուղղված ծախսերի կատարման պարտավորությունների մեխանիզմի ներդրման օրենսդրական փաթեթի մշակում,	2019-2026 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	2004/35/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման Համաձայնագիրն ուժի մեջ Մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2020 Twinning	Տես կետ 93.4
93.3	2004/35/ԵՀ հրահանգ (3(1) հոդված և III հավելված)	Գործունեության վտանգավոր տեսակների համար խիստ պատասխանատվության սահմանում	2019-2025 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	2004/35/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման Համաձայնագիրն ուժի մեջ Մտնելուց հետո՝ 7 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2020 Twinning	Տես կետ 93.4
93.4	Օպերատորների համար անհրաժեշտ կանխարգելիչ և վերականգնող միջոցներ ձեռնարկելու պարտավորությունների՝ ներառյալ ծախսերի վճարման պատասխանատվության սահմանում (5-րդ, 6-րդ, 7-րդ, 8-րդ, 9-րդ և 10-րդ հոդվածներ)	Շրջակա միջավայրին վնաս հասցվող վնասի կանխարգելման և վերացմանն ուղղված օրենսդրական փաթեթի մշակում, այդ թվում օպերատորների գործունեության ընթացակարգերը սահմանում:	2019-2023 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	2004/35/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման Համաձայնագիրն ուժի մեջ Մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2020 Twinning	Ինդրո առարկա դիրեկտիվի մոտարկումը նախատեսվում է 2019-2026թթ, իսկ առանձին պարտավորությունների ժամկետը նշանակված է 2023թ. և 2025թ.: Սակայն ՇՄՆ կողմից նախատեսվում է համապարփակ օրենսդրական փաթեթի մշակում: Տվյալ հանձնառությունը ամրագրված է նաև ՀՀ կառավարության «Հայաստանի

						<p>Հանրապետության կառավարության 2021-2026 թվականների գործունեության միջոցառումների ծրագիրը հաստատելու մասին» 2021 թվականի նոյեմբերի 18-ի N 1902-Լ որոշման Հավելված 1-ի «շրջակա միջավայրի նախարարություն» բաժնի 15.1 կետով, համաձայն որի նախատեսվում է՝ «Շրջակա միջավայրին հասցվող վնասի կանխարգելման և վերականգնման մասով բնապահպանական պատասխանատվության մասին» Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2004 թվականի ապրիլի 21-ի 2004/35/ԵՀ հրահանգի մոտարկման շրջանակներում օրենսդրական փաթեթի մշակում և նախագիծը Կառավարության հավանությանն արժանանալու վերաբերյալ Կառավարության որոշման ընդունում՝ 2026թ.-ին:</p> <p>2023թ.-ին "ԵՄ-ն շրջակա միջավայրի համար" ծրագրի շրջանակներում միջազգային փորձագետի կողմից իրականացվել է բնապահպանական վնասի պատասխանատվության համակարգի իրավական դաշտի վերլուծություն, որի արդյունքները հիմք կհանդիսանան համապատասխան իրավական ակտի մշակման, ինչպես նաև գործող իրավական ակտերում փոփոխություններ իրականացնելու համար:</p>
--	--	--	--	--	--	---

93.5	Շրջակա միջավայրին հասցված վնասի դեպքում ազդեցություն կրած անձանց կողմից՝ ներառյալ բնապահպանական ոչ կառավարական կազմակերպություններ ի կողմից, իրավասու մարմիններից գործողությունների ձեռնարկում պահանջելու համար մեխանիզմների (ներառյալ անկախ վերանայման) սահմանում (12-րդ և 13-րդ հոդվածներ)	Շրջակա միջավայրին հասցված վնասի արդյունքում վնաս կրած անձանց փոխհատուցման մեխանիզմների սահմանում	2019-2025 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	2004/35/ԵՀ հրահանգի դրոյթները ենթակա են կիրարկման Համաձայնագիրն ուժի մեջ Մտնելուց հետո՝ 7 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2020 Twinning	Տես կետ 93.4
Օդի որակը							
94	Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2008 թվականի մայիսի 21-ի 2008/50/ԵՀ հրահանգ՝ Եվրոպայի համար մթնոլորտային օդի որակի և ավելի մաքուր օդի մասին						
94.1	Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում հոդվածներ	«Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին» նոր խմբագրությամբ օրենքի նախագծի մշակում համաձայն	2022-1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 4 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն,	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություն կատարելու մասին» օրենքը 2022թ. դեկտեմբերի 12-ին ընդունվել է ԱԺ կողմից երկրորդ ընթերցմամբ և ամբողջությամբ: Ներկայումս մեկնարկել է նոր օրենքից բխող ենթաօրենսդրական ակտերի մշակման գործընթացը : 2024 թվականի հունվարի 4-ին ընդունվել են «Մթնոլորտային օդն աղտոտող (վնասակար) նյութերի արտանետումների պետական հաշվառման և հաշվառման վերաբերյալ տեղեկատվության ամփոփման, վերլուծման և արխիվացման կարգը հաստատելու մասին» և «Մթնոլորտային օդն աղտոտող (վնասակար) նյութերի սահմանային թույլատրելի

							արտանետումների նորմատիվների նախագծերի մշակման և սահմանային թույլատրելի արտանետումների նորմատիվների նախագիծ ներկայացրած իրավաբանական անձանց և ձեռնարկատիրական գործունեությամբ զբաղվող ֆիզիկական անձանց արտանետման թույլտվությունների տրամադրման կամ մերժման կամ ուժը կորցրած ճանաչելու մասին կարգը հաստատելու մասին» Կառավարության որոշումները:
94.2	Գոտիների և ազլոմերացիաների սահմանում և դասակարգում (4-րդ և 5-րդ հոդվածներ	Ենթաօրենսդրական ակտի մշակում, որով կսահմանվեն նորմատիվամերոդական գնահատման չափանիշները և ըստ դրանց գոտիների և ազլոմերացիաների դասակարգումը, օդն աղտոտող նյութերի մասով մթնոլորտային օդի որակի գնահատման համակարգը, օդի որակի պահպանության պլանները այն գոտիների և ազլոմերացիաների համար, որտեղ աղտոտող նյութերի մակարդակները գերազանցում են սահմանային/նպատակային արժեքը:	2025թ. 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 7 տարվա ընթացքում	Համակատարող՝ Առողջապահության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	Իրականացվել են ՀՀ-ում ոլորտի իրավական դաշտի առկա բացերի և ԵՄ օրենսդրության հետ մոտարկման վերլուծության աշխատանքները:
94.3	Գնահատման վերին և ստորին շեմերի և սահմանային արժեքների սահմանում (5-րդ և 13-րդ հոդվածներ)	Մթնոլորտային օդի որակի գնահատման, մթնոլորտային օդի աղտոտվածության կրիտիկական մակարդակների և	2025 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 7 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն, Համակատարող՝ Առողջապահության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու	Տես կետ 94.2

		կրիտիկական բեռնվածության շեմի որոշման կարգի մշակում և դրանից բխող միջոցառումների ծրագիր				TAIEX 2024 Twinning	
94.4	Օդն աղտոտող նյութերի մասով մթնոլորտային օդի որակի գնահատման համակարգի սահմանում (5-րդ, 6-րդ և 9-րդ հոդվածներ)	Մթնոլորտային օդի որակի գնահատման, մթնոլորտային օդի աղտոտվածության կրիտիկական մակարդակների և կրիտիկական բեռնվածության շեմի որոշման նորմատիվամեթոդական փաստաթղթերի փաթեթի մշակում/	2024 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն, Համակատարող՝ Առողջապահության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023 Twinning	Տես կետ 94.1
94.5	Օդի որակի պահպանության պլանների սահմանում այն գոտիների և ագլոմերացիաների համար, որտեղ աղտոտող նյութերի մակարդակները գերազանցում են սահմանային/նպատակային արժեքը (23-րդ հոդված)	«Լավագույն հասանելի տեխնոլոգիաների» հիման վրա աղտոտվածության բարձր պոտենցիալ ունեցող աղտոտման աղբյուրների համար տեխնիկական նորմատիվներ մշակելու համար նորմատիվամեթոդական փաստաթղթերի փաթեթի մշակում/	2024 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում:	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023 Twinning	Տես կետ 94.1
94.6	Այն գոտիների և ագլոմերացիաների համար կարճաժամկետ գործողությունների ծրագրերի սահմանում, որոնցում գոյություն ունի զգուշացման շեմերի գերազանցման վտանգ (24-րդ հոդված)	Գործող իրավական ակտերի վերանայում և լրամշակում, որոնցով կսահմանվեն այն գոտիների և ագլոմերացիաների համար կարճաժամկետ գործողությունների ծրագրերը, որոնցում գոյություն ունի զգուշացման շեմերի գերազանցման վտանգ	2026 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում:	Բնապահպանության նախարարություն, Համակատարող՝ Առողջապահության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2024 Twinning	Տես կետ 94.2

94.7	Հանրությանը տեղեկատվության տրամադրման համակարգի ստեղծում (26-րդ հոդված)	Հանրության տեղեկատվության տրամադրման համակարգի ստեղծում՝ համաձայն Շրջակա միջավայրի վերաբերյալ տեղեկատվության տրամադրման մասին օրենքի նախագծի, որը պետք է մշակվի՝ համաձայն Միջոցառում 51-ի	2024 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023 Twinning	Խնդրո առարկա գործընթացները մասամբ կանոնակարգվում են «Տեղեկատվության ազատության մասին» օրենքի 7-14 հոդվածներով: ՇՄ նախարարության պաշտոնական ինտերնետային կայքում /www.env.am/ տեղադրված է և պարբերաբար թարմացվում է խնդրո առարկա ողջ տեղեկատվությունը/հաշվետվություններ, գեկույցներ, օդի որակի վերաբերյալ տեղեկատվություն, միջազգային պայմանագրեր, կոնվենցիաներ և այլն/: E-draft.am համակարգի միջոցով հանրության համար հասանելի են դառնում ոլորտի իրավական ակտերի նախագծերը՝ հնարավորություն ընձեռելով հանրությանը քվեարկել կողմ կամ դեմ և ներկայացնել առաջարկություններ նախագծերի վերաբերյալ: Էլեկտրոնային հարցումների միասնական հարթակը (www.e-request.am) հասանելի է 2018 թվականից՝ հնարավորություն ընձեռելով կազմակերպություններին և քաղաքացիներին էլեկտրոնային հարցում ուղարկել պետական բոլոր մարմիններին:
95	Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2004 թվականի դեկտեմբերի 15-ի 2004/107/ԵՀ հրահանգ՝ մթնոլորտային օդում արսենի, կադմիումի, սնդիկի, նիկելի և արծաթի բազմացիկլիկ ածխաջրածինների մասին						
95.1	Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում	Մթնոլորտային օդի որակի գնահատման չափանիշների համապատասխանեցում Եվրոպական ստանդարտներին	2023 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն, Առողջապահության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2022	Սույն կետի կատարման իրավասու մարմինն է շրջակա միջավայրի նախարարությունը՝ համաձայն «Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին» Հայաստանի Հանրապետության

						Twinning	օրենքում փոփոխություն կատարելու մասին» օրենքի 4-րդ հոդվածի 35-րդ կետի և 5-րդ հոդվածի 1-ին կետի:
95.2	Գնահատման վերին և ստորին շեմերի (4(6) հոդված) և նպատակային արժեքների (3-րդ հոդված) սահմանում	Գործող իրավական ակտերի լրամշակում գնահատման վերին և ստորին շեմերը և նպատակային արժեքները, ինչպես նաև գոտիները և ազլումերացիաները սահմանելու նպատակով,	2024 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն. Համակատարող՝ Առողջապահության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023 Twinning	Սույն թվականի հունիսի 19-22-ը Թայբեյ գործիքակազմի շրջանակներում կայացել է փորձագետների այց Հայաստանի Հանրապետություն: Փորձագետների այցի նպատակն էր ազգային իրավական դաշտի ստեղծման, կատարելագործման նպատակով մշակել գործողությունների ծրագիր, հիմք ընդունելով «Եվրոպայի համար մթնոլորտային օդի որակի և ավելի մաքուր օդի մասին» 2008/50/ԵՄ և «Արդյունաբերական արտանետումների մասին» 2010/75/ԵՄ հրահանգների հիմնական դրույթները, ինչպես նաև ՀՀ-ԵՄ համաձայնագրի կիրարկման ճանապարհային քարտեզի (ՀՀ վարչապետի 2019-ի հունիսի 1-ի թիվ 666-Լ որոշման հավելված) «Շրջակա միջավայր» գլխի 95 և 107 բաժիններում ընդգրկված միջոցառումները:
95.3	Գոտիների և ազլումերացիաների սահմանում և դասակարգում (3-րդ և 4(6) հոդվածներ)	Գործող իրավական ակտերի լրամշակում գնահատման վերին և ստորին շեմերը և նպատակային արժեքները, ինչպես նաև գոտիները և	2024 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն. Համակատարող՝ Առողջապահության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023	Տես կետ 95.2

		ագլմերացիաները սահմանելու նպատակով,				Twinning	
95.4	2004/107/ԵՀ հրահանգի հոդված 4	Գործող իրավական ակտերի լրամշակում աղտոտող նյութերի մասով մթնոլորտային օդի որակի գնահատման համակարգի սահմանումը ներառելու նպատակով:	2026 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն, Համակատարող՝ Առողջապահության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2024 Twinning	Տես կետ 95.2
95.5	2004/107/ԵՀ հրահանգի հոդված 3	Ներկայումս իրականացվող միջոցառումների վերանայում համապատասխան աղտոտող նյութերի մասով օդի որակը պահպանելուն և բարելավելուն ուղղված գործողությունների կատարելագործումը և առավել նպատակային ուղղվածությունը ապահովելու նպատակով:	2026 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023 Twinning	Տես կետ 95.2
96	Որոշակի հեղուկ վառելիքներում ծծմբի պարունակության նվազեցման վերաբերյալ 93/12/ԵՏՀ հրահանգը փոփոխող՝ Խորհրդի 1999 թվականի ապրիլի 26-ի 1999/32/ԵՀ հրահանգ՝ փոփոխություններով						
96.1	Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի	Ըստ անհրաժեշտության գործող օրենսդրության վերանայում, լիազոր մարմնի սահմանում	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Հիմնական կատարող՝ Բնապահպանության նախարարություն, առաջարկում ենք քննարկել Տրանսպորտի և կապի նախարարության՝ որպես երկրորդական կատարող լինելու հարցը:	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	Խնդիրը կարգավորվում է ԵԱՏՄ TP TC 013/2011 տեխնիկական կանոնակարգով: Լիազոր մարմինը սահմանված է՝ համաձայն Կառավարության կառուցվածքի և գործունեության մասին օրենքով Շրջակա միջավայրի նախարարությանը վերապահված լիազորությունների:
96.2	Վառելիքի նմուշառման արդյունավետ համակարգի և ծծմբի	Վառելիքի նմուշառման արդյունավետ համակարգի և ծծմբի	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝	Հիմնական կատարող՝ Բնապահպանության	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար	013/2011 ԵԱՏՄ տեխ. կանոնակարգով արդեն իսկ սահմանվել են սույն հրահանգի

	պարունակության որոշմանն ուղղված վերլուծության համապատասխան անալիտիկ մեթոդների սահմանում (6-րդ հոդված)	պարունակության որոշմանն ուղղված վերլուծության համապատասխան անալիտիկ մեթոդները սահմանող իրավական ակտի նախագծի մշակում,		2 տարվա ընթացքում	Նախարարություն, առաջարկում ենք քննարկել Տրանսպորտի և կապի նախարարության՝ որպես երկրորդական կատարող լինելու հարցը:	ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	դրույթները (սակայն որոշակիորեն տարբերվող): Միաժամանակ, հարկ է նշել, որ դեռևս ՀՀ-ԵՄ ՀԸԳՀ ՃԲ-ի բանակցային գործընթացում եվրոպական կողմը համաձայնվել է ընդունել ԵԱՏՄ կանոնակարգերով արդեն իսկ կարգավորվող հարցերի գերակայությունը /մասնավորապես 96.3 կետի համար/: Հետևաբար առաջարկվում է 96.1, 96.2 կետերի կատարումը համարել իրականացված:
96.3	Մագուֆի և նավթաթորվածքի (գազային յուղի) օգտագործման արգելում այն դեպքում, երբ հողում դրանց կիրառման ժամանակ ծծմբի պարունակությունը գերազանցում է սահմանված սահմանային արժեքները (3(1) հոդված, եթե կիրառելի չեն 3 (2) և 4(1) հոդվածներում նշված բացառությունները)	կարգավորվում է Եվրասիական տնտեսական միության տեխնիկական կանոնակարգով 013/2011					
97	94/63/ԵՀ հրահանգ՝ բենզինի պահման և բեռնափոխման կայաններից լցակայաններ դրա մատակարարման արդյունքում առաջացող՝ ցնդող օրգանական միացությունների (SOU) արտանետումների նկատմամբ վերահսկողության մասին						
97.1	Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում	Ըստ անհրաժեշտության գործող օրենսդրության վերանայում, լիազոր մարմնի սահմանում	2026 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում:	Բնապահպանության նախարարություն , Տրանսպորտի, կապի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների նախարարություն, Տնտեսական զարգացման և	Աջակցության անհրաժեշտություն չկա	Լիազոր մարմինը սահմանված է

					ներդրումների նախարարություն		
97.2	Բենզինի պահման և բեռնափոխման բոլոր կայանների հայտնաբերում (2-րդ հոդված)	Բենզինի պահման և բեռնափոխման բոլոր կայանների հայտնաբերում	2026 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում:	Բնապահպանության նախարարություն , Տրանսպորտի, կապի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների նախարարություն, Տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2025 Twinning	Իրականացվում են նախնական ուսումնասիրություններ և վերլուծություններ
97.3	Բեռնափոխման կայաններում և լցակայաններում պահեստարաններից և բեռնափոխման կայաններում շարժական կոնտեյներների բեռնման/բեռնաթափման ընթացքում բենզինի կորստի կրճատմանն ուղղված տեխնիկական միջոցների սահմանում (3-րդ, 4-րդ և 6-րդ հոդվածներ և III հավելված)	բենզինի կորստի կրճատմանն ուղղված տեխնիկական միջոցների սահմանում	2026 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում:	Բնապահպանության նախարարություն , Տրանսպորտի, կապի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների նախարարություն, Տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2025 Twinning	Իրականացվում են նախնական ուսումնասիրություններ և վերլուծություններ
97.4	Բոլոր ավտոտրանսպորտի բեռնման կամրջակների և շարժական կոնտեյներների պահանջներին համապատասխանության պահանջի սահմանում (4-րդ և 5-րդ հոդվածներ)	Օրենսդրական փոփոխությունների իրականացում Ավտոտրանսպորտի բեռնման կամրջակների և շարժական կոնտեյներների համապատասխանության պահանջի սահմանման նպատակով	2026 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում:	Բնապահպանության նախարարություն , Տրանսպորտի, կապի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների նախարարություն, Տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2025 Twinning	Իրականացվում են նախնական ուսումնասիրություններ և վերլուծություններ

98	2004/42/ԵՀ հրահանգ՝ որոշակի ներկերում, լաքերում և փոխադրամիջոցների երեսմշակման ապրանքներում օրգանական լուծույթների օգտագործման հետևանքով ցնդող օրգանական միացությունների արտանետումների սահմանափակման մասին						
98.1	Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում	Հարցը կկարգավորվի Եվրասիական տնտեսական միության տեխնիկական Լաքաներկային նյութերի անվտանգության մասին կանոնակարգի ընդունումից հետո:	ԵԱՏՄ համապատասխան տեխնիկական կանոնակարգը դեռևս չի ընդունվել, այդ պատճառով հարցը լրացուցիչ ուսումնասիրության կարիք ունի				
98.2	ՑՕՄ-ի առավելագույն պարունակության սահմանային արժեքների սահմանում (հոդված 3 և հավելված 2)	Հարցը կկարգավորվի Եվրասիական տնտեսական միության տեխնիկական Լաքաներկային նյութերի անվտանգության մասին կանոնակարգի ընդունումից հետո:	ԵԱՏՄ համապատասխան տեխնիկական կանոնակարգը դեռևս չի ընդունվել, այդ պատճառով հարցը լրացուցիչ ուսումնասիրության կարիք ունի				
Ջրի որակը և պաշարների կառավարումը							
99	Ջրային քաղաքականության ոլորտում Համայնքի գործողությունների շրջանակը սահմանող՝ Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2000 թվականի հոկտեմբերի 23-ի 2000/60/ԵՀ հրահանգ՝ փոփոխություններով						
99.1	Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում,	«Հ ջրային օրենսգրքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագծի մշակում, վերջինիս ընդունումից հետո «Փոքր հիդրոէլեկտրակայանների կառուցման և շահագործման համար արգելված գետերի ցանկը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշման նախագիծ: ՓՀԷԿ-րի կառուցման և շահագործման արդյունքում ջրային	2023թ. -ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:	Բնապահպանության նախարարություն, Առողջապահության նախարարություն Արտակարգ իրավիճակների նախարարության Ջրային տնտեսության կոմիտե	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX Twinning	2021 թվականի ապրիլի 8-ին ընդունվել է «Նոր կառուցվող փոքր հիդրոէլեկտրակայանների ջրօգտագործման թույլտվությունների հայտերի մերժում նախատեսված՝ Հայաստանի Հանրապետության Կարմիր գրքում գրանցված կամ տարածքին բնորոշ՝ էնդեմիկ ձկնատեսակների ձվադրավայրեր հանդիսացող կամ դերիվացիոն խողովակներով 40 տոկոս և ավելի ծանրաբեռնված գետերի ցանկը սահմանելու մասին» N 488-Ն Կառավարության որոշումը:

		Էկոհամակարգերի և ջրային ռեսուրսների վրա ազդեցության մեղմանն ուղղված իրավական ակտերի մշակում, դրանց կառուցման համար արգելված գետերի ցանկի սահմանում)					
99.2	Գետերի ավազանների տարածքների որոշում և համապատասխան համակարգում՝ ուղղված աշխարհի գետերի, լճերի և առափնյա ջրերի պահպանությանը (3(1)-3(7) հոդված)	Գետերի ավազանների տարածքների որոշում և համապատասխան համակարգում՝ ուղղված աշխարհի գետերի, լճերի և առափնյա ջրերի պահպանությանը,	Կետը չի կարող կատարվել հաշվի առնելով հարևան 2 երկրի հետ դիվանագիտական կապերի բացակայությունը:				
99.3	Գետերի ավազանների տարածքների բնութագրերի վերլուծություն (5-րդ հոդված)	կատարված է մասամբ, անհրաժեշտ է նախկինում կատարված աշխատանքների վերլուծություն, բացերի բացահայտում, համապատասխան վերլուծություն և իրավական ակտերի նախագծերի մշակում	2023 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:	Հիմնական կատարող՝ Բնապահպանության նախարարություն, համակատարողներ՝ Տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարություն Արտակարգ իրավիճակների նախարարություն Ջրային կոմիտե	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2022	Գետերի ավազանների տարածքների բնութագրերի վերլուծությունը իրականացվում ջրավազանային կառավարման պլանների շրջանակներում: Կառավարության 2022 թվականի դեկտեմբերի 8-ի N 1912-Ն և N1909-Ն որոշումներով հաստատվել են Սևանի և Հրազդանի ջրավազանային կառավարման պլանները, որոնցում առկա են գետերի ավազանների բնութագրերը: Մշակման փուլում գտնվող Հյուսիսային, Հարավային, Արարատյան ջրավազանային կառավարման պլաններում նույնպես կատարվելու է գետերի բնութագրերի վերլուծություն:
99.4	Ջրի որակի դիտանցման ծրագրերի ստեղծում (8-րդ հոդված)	Մակերևութային և ստորերկրյա ջրային ռեսուրսների մոնիթորինգի նոր ծրագրերի մշակում, ջրի որակի դիտանցման ծրագրերի ստեղծում և	2023թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:	Բնապահպանության նախարարություն, Առողջապահության նախարարություն Արտակարգ իրավիճակների նախարարության Ջրային	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX Twinning	Մակերևութային և ստորերկրյա ջրային ռեսուրսների մոնիթորինգի նոր ծրագրերի մշակումը տեղի է ունենում ջրավազանային կառավարման պլանների մշակման շրջանակում: Մինչ այժմ, մշակվել և ՀՀ կառավարության կողմից հաստատվել է 3 ջրավազանային կառավարման

		<p>համապատասխան ինստիտուցիոնալ կարողությունների հզորացում,</p> <p>Էսմելու ջրի նորմերի փոփոխության նախագծի մշակում՝ հրահանգի պահանջներին համապատասխան</p>			<p>տնտեսության կոմիտե</p>		<p>պլան՝ համապատասխան մոնիթորինգային ծրագրերով, ԵՄՋՆ+ ծրագրի շրջանակում 2019-2020թթ. մշակվել են Սևան և Հրազդան ԶԿՏ-ների մակերևութային և ստորերկրյա ջրերի մոնիթորինգի ծրագրերը ԵՄ ջրային շրջանակային դիրեկտիվի պահանջների և սկզբունքների համաձայն: Հաշվի առնելով ընթացիկ պահանջները և մշակված ջրավազանային կառավարման պլաններում տրված սոաջարկությունները՝ վերնայվել է մակերևութային և ստորերկրյա ջրերի մոնիթորինգի դիտացանցը, որը հաստատվել է ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարի 2021թ հունիս 15-ի N212-Լ հրամանով: Մակերևութային և ստորերկրյա ջրային ռեսուրսների մոնիթորինգի ծրագրերի մշակումն իրականացվում է ջրավազանային կառավարման պլանների մշակման շրջանակում և վերանայվում է պլանների վերնայմանն զուգընթաց՝ կրելով շարունակական բնույթ: Ներկայումս, «ԵՄ-ն՝ շրջակա միջավայրի համար. ջրային ռեսուրսներ և շրջակա միջավայրի տվյալներ» ծրագրի ֆինանսավորմամբ մշակվում է Հյուսիսային ԶԿՊ-ը, որի շրջանակում կմշակվեն նաև Հյուսիսային ջրավազանային կառավարման տարածքի մակերևութային և ստորերկրյա ջրերի մոնիթորինգի ծրագրերը:</p> <p>2023 թվականի հունիսի 29-ին ընդունվել է Կառավարության «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2011 թվականի</p>
--	--	--	--	--	-------------------------------	--	---

							հունվարի 27-ի N 75-Ն որոշման մեջ փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» N 1056-Ն որոշումը, համաձայն որի 2025 թվականից ջրի որակի գնահատումը կիրականացվի՝ ըստ հիդրոմորֆոլոգիական, հիդրոքիմիական և կենսաբանական տարրերի:
99.5	Գետերի ավազանների կառավարման պլանների կազմում, խորհրդակցություններ հանրության հետ և այդ պլանների հրապարակում (13-րդ և 14-րդ հոդվածներ)	Ենթակա են մոտարկման մասամբ, մասնավորապես՝ ջրային օրենսդրության վերանայում և լիարժեք մոտարկում, այդ թվում նաև՝ վեց ջրավազանային տարածքային կառավարման բաժինների համար ջրավազանային տարածքային կառավարման պլանների վերանայում և հաստատում՝ 2000/60/ԵՀ հրահանգի պահանջների հետ մոտարկման նպատակով	2023 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:	Հիմնական կատարող՝ Բնապահպանության նախարարոլներ՝ Արտակարգ իրավիճակների նախարարություն, Գյուղատնտեսության նախարարություն, Էներգետիկ ենթակառուցվածքներ ի և բնական ռեսուրսների նախարարություն, Առողջապահության նախարարություն Տարածքային կառավարման նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու	Կառավարության 2022 թվականի դեկտեմբերի 8-ի N 1912-Ն և N1909-Ն որոշումներով հաստատվել են Սևանի և Հրազդանի ջրավազանային կառավարման պլանները: Հյուսիսային ջրավազանային կառավարման պլանի մշակումն իրականացվում է «ԵՄ-ն՝ շրջակա միջավայրի համար. ջրային ռեսուրսներ և շրջակա միջավայրի տվյալներ» ծրագրի շրջանակներում: Հարավային: ջրավազանային կառավարման պլանը ԱՄՆ ՄՁԳ-ի և շրջակա միջավայրի համատեղ արդյունքում գտնվում է մշակման փուլում, Ասիական զարգացման բանկի աջակցությամբ մշակվում է Արարատյան ջրավազանային կառավարման պլանը: Ախուրյանի ջրավազանային կառավարման պլանի մշակման համար բանակցություններ են վարվում միջազգային դոնոր կազմակերպությունների հետ: ԵՄ Ջրի շրջանակային դիրեկտիվի սկզբունքներին համահունչ վերանայվել և շրջակա միջավայրի նախարարի 2023 թվականի հունվարի 27-ի N 26-Ն հրամանով հաստատվել է ջրավազանային կառավարման պլանի բովանդակությունը
100	Եվրոպական խորհրդարանի և խորհրդի 2007 թվականի հոկտեմբերի 23-ի 2007/60/ԵՀ հրահանգ՝ հեղեղումների ռիսկերի գնահատման և կառավարման մասին						

100.1	Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում	Կատարված է	Հետագա մոտարկման անհրաժեշտություն չկա				<p>Հեղեղումների ռիսկի նախնական գնահատումները իրականացվել են, հեղեղումների վտանգ ունեցող տարածքները բացահայտվել են Հեղեղումների վտանգի քարտեզները և ռիսկերի քարտեզները պատրաստվել են: Հեղեղումների ռիսկերի կառավարման պլանները իրականացվում են:</p> <p>2022 թվականի հուլիսի 7-ի «Հայաստանի Հանրապետության ջրային օրենսգրքում և լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՕ-316-Ն օրենք, համաձայն որի ջրավազանային կառավարման պլաններում սահմանվում են հեղեղումների վտանգների և հեղեղումների առաջացման ռիսկերի քարտեզները, որոնց ներկայացվող պահանջները և բովանդակությունը սահմանում է Կառավարությունը:</p> <p>Մշակվել և վարչապետի աշխատակազմ է ներկայացվել «Հեղեղումների վտանգների և հեղեղումների առաջացման ռիսկերի քարտեզներին ներկայացվող պահանջները և բովանդակությունը սահմանելու մասին» Կառավարության որոշման նախագիծը:</p>
100.2	Հեղեղման ռիսկի նախնական գնահատման իրականացում, հոդվածներ 4-5,						
100.3	հեղեղումների վտանգի և ռիսկի քարտեզների կազմում, հոդված 6,						
100.4	հեղեղումների ռիսկի կառավարման պլանների կազմում, հոդված 7						
101	Խորհրդի 1991 թվականի մայիսի 21-ի 91/271/ԵՏՀ հրահանգ՝ քաղաքային կեղտաջրերի մաքրման մասին՝ փոփոխություններով						
101.3	Զգայուն ոլորտների և ազլոմերացիաների որոշում, 91/271/ԵՄ հրահանգ, հոդված 5(1) և հավելված 2	Ջրաէկոհամակարգերի պահպանման գոտիների տեղայնացում և մարդածին ծանրաբեռնվածության հետևանքով ջրային ռեսուրսների բնական	2023 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:	Կատարող՝ Բնապահպանության նախարարություն, առողջապահության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2022	Ազլոմերացիաների որոշումը իրականացվում ջրավազանային կառավարման պլանների շրջանակներում: Կառավարության 2022 թվականի դեկտեմբերի 8-ի N 1912-Ն և N1909-Ն որոշումներով հաստատվել են Սևանի և

		Էկոհավասարակշռության խախտված վիճակի բացահայտում, ենթաօրենսդրական ակտի նախագծի մշակում				Twinning	Հրազդանի ջրավազանային կառավարման պլանները, որոնցում առկա են տարանջատված ազլումերացիաներ : Մշակման փուլում գտնվող Հյուսիսային, Հարավային ջրավազանային կառավարման պլաններում նույնպես առանձնացվելու են հստակ ազլումերացիաներ:
103	Խորհրդի 1991 թվականի դեկտեմբերի 12-ի 91/676/ԵՏՀ հրահանգ՝ գյուղատնտեսական աղբյուրներից արտանետվող նիտրատների հետևանքով առաջացող աղտոտման դեմ ջրերի պաշտպանության վերաբերյալ՝ փոփոխություններով						
103.1	Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում	Գործող օրենսդրության վերանայում, լիազոր մարմնի սահմանում, եթե սահմանված չէ	2022 թ.-ի 1-ին եռամսյակ .	Համաձայնագրի ուժի մեջ մտնելու պահից 4 տարի ժամկետում	Կատարողներ՝ Բնապահպանության նախարարություն, Գյուղատնտեսության նախարարություն,	Աջակցության անհրաժեշտություն չկա	Գյուղատնտեսական աղբյուրներից արտանետվող նիտրատների հետևանքով առաջացող աղտոտման աղբյուրները գնահատված են Սևանի (Կառավարության 2022 թվականի դեկտեմբերի 8-ի N 1912-Ն որոշում) և Հրազդանի (Կառավարության 2022 թվականի դեկտեմբերի 8-ի N 1909-Ն որոշում) պլաններում: Նշված գնահատումը կիրականցվի նաև Ախուրյանի, Արարատյան, Հյուսիսային և Հարավային ջրավազանային կառավարման նոր պլանների մշակման շրջանակներում:
103.2	Աղտոտված կամ վտանգված ջրերի հայտնաբերում և նիտրատների նկատմամբ զգայուն գոտիների սահմանում, 91/676/ԵՏՀ հրահանգի 3-րդ հոդված:	Աղտոտված կամ վտանգված ջրերի հայտնաբերման ընթացակարգերը սահմանված են: Նիտրատների նկատմամբ զգայուն գոտիները սահմանող իրավական ակտերի նախագծերի մշակում:	2022 թ.-ի 1-ին եռամսյակ .	Համաձայնագրի ուժի մեջ մտնելու պահից 4 տարի ժամկետում	Կատարողներ՝ Բնապահպանության նախարարություն, Գյուղատնտեսության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2021 Twinning	2022 թվականի հուլիսի 7-ին ՀՀ Ազգային ժողովի կողմից ընդունվել է «ՀՀ ջրային օրենսգրքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» N<O- 316 Ն օրենքը/, որով իրավական հիմք է նախատեսվել ջրային ռեսուրսների նիտրատներով խոցելի տարածքների հայտնաբերման չափորոշիչների և գյուղատնտեսական գործունեության արդյունքում ջրային ռեսուրսների նիտրատներով աղտոտման նվազմանն ու կանխարգելմանն

						<p>նուղված միջոցառումների մշակման համար:</p> <p>Ընդունվել է շրջակա միջավայրի նախարարի 18.06.2024թ. «Ջրային ռեսուրսների նիտրատներով խոցելի տարածքների հայտնաբերման չափորոշիչները և գյուղատնտեսական գործունեության հետևանքով ջրային ռեսուրսների՝ նիտրատներով աղտոտման նվազմանն ու կանխարգելմանն ուղղված միջոցառումները հաստատելու մասին» N219-Ն հրամանը:</p> <p>Կառավարության 2022 թվականի դեկտեմբերի 8-ի N 1912-Ն և N1909-Ն որոշումներով հաստատվել են Սևանի և Հրազդանի ջրավազանային կառավարման պլանները, որոնցով սահմանված են նիտրատների նկատմամբ խոցելի տարածքները:</p> <p>Մշակման փուլում գտնվող Հարավային և Հյուսիսային ջրավազանային կառավարման պլաններով նույնպես սահմանվելու են նշված տարածքները:</p> <p>Նիտրատների նկատմամբ զգայուն գոտիները առանձին նորմատիվ իրավական ակտով հաստատելու հարցը կդիտարկվի բոլոր ջրավազանային կառավարման տարածքների պլանների շրջանակներում կատարված վերլուծությունների առկայության դեպքում:</p>
--	--	--	--	--	--	---

							Մակերևութային և ստորերկրյա ջրերում նիտրատների հայտանքերում և նիտրատներով աղտոտված ջրային ռեսուրսների կամ դրանց հատվածների բացահայտումը, քանակության գնահատումը մաս է կազմում պետական մոնիթորինգի ծրագրի, և այդ աշխատանքները կրում են շարունակական բնույթ:
103.3	Պատշաճ գյուղատնտեսական գործելակերպի գործողությունների ծրագրերի և կանոնների սահմանում՝ նիտրատների նկատմամբ զգայուն գոտիների համար, 91/676/ԵՏՀ հրահանգի 4-րդ և 5-րդ հոդվածներ:	Պատշաճ գյուղատնտեսական գործելակերպի գործողությունների ծրագրերը սահմանող իրավական ակտի նախագծում: Նիտրատների նկատմամբ զգայուն գոտիների համար գյուղատնտեսական գործելակերպի գործողությունների կանոնները սահմանող իրավական ակտի նախագծում:	2024 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագրի ուժի մեջ մտնելու պահից 8 տարի ժամկետում	Կատարողներ՝ Գյուղատնտեսության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023 Twinning	Գյուղատնտեսական աղբյուրներից արտանետվող նիտրատների հետեանքով առաջացող աղտոտման շրջանակներում դիտանցման ընթացակարգերը սահմանող իրավական ակտի նախագծի մշակման հարցը կդիտարկվի բոլոր ջրավազանային կառավարման տարածքների պլանների շրջանակներում կատարված վերլուծությունների առկայություն դեպքում:
103.4	Գյուղատնտեսական աղբյուրներից արտանետվող նիտրատների հետևանքով առաջացող աղտոտման շրջանակներում դիտանցման ծրագրերի սահմանում, 91/676/ԵՏՀ հրահանգի 6-րդ հոդված:	Գյուղատնտեսական աղբյուրներից արտանետվող նիտրատների հետևանքով առաջացող աղտոտման շրջանակներում դիտանցման ընթացակարգերը սահմանող իրավական ակտի նախագծի մշակում	2022 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագրի ուժի մեջ մտնելու պահից 4 տարի ժամկետում	Կատարողներ՝ Բնապահպանության նախարարություն, Գյուղատնտեսության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2021 Twinning	Գյուղատնտեսական աղբյուրներից արտանետվող նիտրատների հետեանքով առաջացող աղտոտման շրջանակներում դիտանցման ընթացակարգերը սահմանող իրավական ակտի նախագծի մշակման հարցը կդիտարկվի բոլոր ջրավազանային կառավարման տարածքների պլանների շրջանակներում կատարված վերլուծությունների առկայության դեպքում:
Թափոնների կառավարում							
104	Որոշ հրահանգներ ուժը կորցրած ճանաչող՝ Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2008 թվականի նոյեմբերի 19-ի 2008/98/ԵՀ հրահանգ՝ թափոնների մասին						
104.3	«Աղտոտողը վճարում է» և արտադրողների ընդլայնված	«Աղտոտողը վճարում է» և արտադրողների ընդլայնված	2024	Համաձայնագրի ուժի մեջ մտնելուց հետո՝	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար	Մշակվել է «Հայաստանում (արտադրողի ԱԸՊ ընդլայնված

	պատասխանատվության սկզբունքներին համապատասխան՝ ծախսերի ամբողջական փոխհատուցման մեխանիզմի սահմանում (14-րդ հոդված)	պատասխանատվության սկզբունքներին համապատասխան՝ ծախսերի ամբողջական փոխհատուցման մեխանիզմի սահմանում (14-րդ հոդված)		6 տարվա ընթացքում		ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX գնահատման առաքելություն 2020 Twinning	պատասխանատվություն) համակարգի ներդրման մոտեցումներ» փաստաթուղթը՝ շրջակա միջավայրի, տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարությունների և Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի սերտ համագործակցությամբ և Շվեդիայի միջազգային զարգացման և համագործակցության գործակալության (SIDA) ֆինանսավորմամբ իրականացվող «Հայաստանում թափոնների կառավարման քաղաքականություն» 4-ամյա ծրագրի շրջանակներում: Փաստաթղթում ներկայացված են Հայաստանում ԱԸՊ համակարգի ներդրման միջազգային փորձը, իրավական հիմքերը, ֆինանսա-տնտեսական և հարկային մոտեցումները, թափոնի խմբերի ընտրության չափանիշները, ԱԸՊ իրականացման մոդելները, հիմնական դերակատարները և գործընթացները: Փաստաթուղթը արդեն իսկ շրջանառվել է շահագրգիռ պետական մարմինների միջև և ներկայումս ընթացքի մեջ են ԱԸՊ ներդրման համար անհրաժեշտ իրավական ակտերի նախագծերի փաթեթի մշակման աշխատանքները:
2.	Խորհրդի 1999 թվականի ապրիլի 26-ի 1999/31/ԵՀ հրահանգ՝ աղբավայրերի մասին՝ փոփոխություններով						
105.1	Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում	Գործող օրենսդրության վերանայում և լիազոր մարմնի սահմանում	2021թ. 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 3 տարվա ընթացքում	Տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու	ՀՀ կառավարության 2019 օգոստոսի 8-ի թիվ 992-Ա որոշմամբ Հայաստանի Հանրապետության բնակավայրերում

						TAIEX 2020 Twinning	աղբահանության կազմակերպման և սանիտարական մաքրման ոլորտում լիազոր մարմին է ճանաչվել ՏԿԵՆը:
105.5	Աղբավայրերի շահագործման փուլում հսկողության և դիտանցման ընթացակարգերի, նաև լքման ենթակա աղբավայրերի համար փակման և վերականգնման ընթացակարգերի սահմանում (12-րդ և 13- րդ հոդվածներ)		2021թ. 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագի րն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 3 տարվա ընթացքում	Տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2020 Twinning	Ընդունվել է «Աղբավայրերի մոնիթորինգի իրականացման կարգը սահմանելու մասին» Կառավարության որոշումը (30.11.2023թ N 2105-Ն): Մոնիտորինգի կարգ սահմանվում է ինչպես արտոնագրված աղբավայրերի համար (որոշման հավելված 1), որոնք շահագործվում են կամ շահագործվելու են օրենսդրությամբ սահմանված թույլտվությունների՝ նախատեսվող գործունեության շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության դրական եզրակացություն հիման վրա տրամադրվող «Վտանգավոր թափոնների գործածության գործունեության» լիցենզիաների հիման վրա, այնպես էլ առանց համապատասխան արտոնագրման (թույլտվություն, լիցենզիա) շահագործվող աղբավայրերի համար (որոշման հավելված 2), որոնք ժամանակավորապես շահագործվելու են մինչև օրենսդրությամբ սահմանված պահանջներին համապատասխանեցնելը կամ փակելը, և դրանց փոխարեն արտոնագրված աղբավայրեր կառուցելն ու շահագործելը: Որոշումը ուժի մեջ է մտել 2024 թվականի հունվարի 1-ից:
3.	Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2006 թվականի մարտի 15-ի 2006/21/ԵՀ հրահանգ՝ արդյունահանող արդյունաբերություններում գոյացող թափոնների կառավարման մասին						

106.1	Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում	Ընդերքի մասին ՀՀ օրենսգիրք	Հետագա մոտարկման անհրաժեշտություն չկա				
106.2	Օպերատորների կողմից թափոնների կառավարման պլանների մշակումն ապահովող համակարգի ստեղծում (թափոնների գործածության օբյեկտների որոշում և դասակարգում. թափոնների բնութագրում) (4-րդ և 9-րդ հոդվածներ)	Հանքարդյունաբերական թափոնների կառավարման համակարգը կարգավորված է Ընդերքի մասին օրենսգրքի 5. 1 գլխով (ուժի մեջ է մտել 2017թ) և դրանից բխող ենթաօրենսդրական ակտերով	Հետագա մոտարկման անհրաժեշտություն չկա				
106.3	Թույլտվությունների, ֆինանսական երաշխիքների և տեսչական համակարգի ստեղծում (7-րդ, 14-րդ և 17-րդ հոդվածներ)	Թույլտվությունները, ֆինանսական երաշխիքները և տեսչական համակարգը Կարգավորված է Ընդերքի մասին օրենսգրքի 5. 1 գլխով (ուժի մեջ է մտել 2017թ .) և դրանից բխող ենթաօրենսդրական ակտերով	Հետագա մոտարկման անհրաժեշտություն չկա				
106.4	Հանման հետևանքով առաջացած ստորերկրյա խոռոչների կառավարման և դիտանցման ընթացակարգերի սահմանում (10-րդ հոդված)	Ընդերքօգտագործման թափոնների օբյեկտների ստորերկրյա խոռոչների կառավարման և դիտանցման ընթացակարգերը սահմանող իրավական ակտի նախագծի մշակում	2024թ.-ի 1-ին եռամսյակ	2006/21/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023 Twinning. ԲՆ ինստիտուցիոնալ կարողությունների զարգացման ու ՀԸԳՀԾԲ-ի արդյունավետ իրականացման համար	Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2006 թվականի մարտի 15-ի 2006/21/ԵՀ հրահանգի՝ արդյունահանող արդյունաբերություններում գոյացող թափոնների կառավարման մասին 10-րդ հոդվածի համաձայն, անդամ երկրները պետք է երաշխավորեն, որ ընդերքօգտագործման խոռոչները օգտագործելիս ընդերքօգտագործման

							<p>թափոններն այնտեղ նորից տեղադրելու համար՝ վերականգնման կամ կառուցապատման նպատակներով ձեռնարկվեն միջոցներ ապահովելու՝ նույն դիրեկտիվի հաջորդ 11 (2), 12 (4) (5), 13 (1), (3), (5) հոդվածներով սահմանված ստորերկրյա խոռոչներ տեղափոխվող ընդերքօգտագործման թափոնների կայունությունն ընդերքօգտագործման թափոնների օբյեկտների կառավարման չափանիշներին համապատասխան:</p> <p>Հրահանգի՝ 11-րդ հոդվածով սահմանված են ընդերքօգտագործման թափոնների օբյեկտների կառուցման և կառավարման (Construction and management of waste facilities), հոդված 12-ում՝ դրանց փակման և փակումից հետո անհրաժեշտ գործողությունների իրականացման (Closure and after-closure procedures for waste facilities), հոդված 13-ում՝ ցրի, հողի և օդի աղտոտման կանխարգելման (Prevention of water status deterioration, air and soil pollution) կանոնակարգումների վերաբերյալ դրույթներ:</p> <p>Նշված խնդիրները կարգավորված են Ընդերքի մասին օրենսգրքի 5.1 գլխով</p>
--	--	--	--	--	--	--	--

							<p>(ուժի մեջ է մտել 2017թ) և դրանից բխող հետևյալ ենթաօրենսդրական ակտերով.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Կառավարության 2017 թվականի օգոստոսի 10-ի «Ընդերքօգտագործման թափոնների օբյեկտների կառուցմանը ներկայացվող տեխնիկական պահանջները և չափանիշները սահմանելու մասին» N984-Ն որոշում, - Կառավարության 2017 թվականի օգոստոսի 10-ի «Ընդերքօգտագործման թափոնների օբյեկտների կառավարմանը և ընդերքօգտագործման թափոնների կառավարմանն ու վերամշակմանը ներկայացվող տեխնիկական պահանջները և չափանիշները սահմանելու մասին» N985-Ն որոշում, - Կառավարության 2017 թվականի հունիսի 15-ի «Ընդերքօգտագործման թափոնների օբյեկտներում դիտանցման իրականացման կարգը սահմանելու մասին» N661-Ն որոշում, - Կառավարության 2017 թվականի ապրիլի 27-ի «Ընդերքօգտագործման թափոնների օբյեկտի վերջնական փակումից հետո ընդերքի օգտագործման հետ կապված շրջակա միջավայրի պահպանության ոլորտում բնապահպանության բնագավառի պետական կառավարման լիազորմարմնի կողմից
--	--	--	--	--	--	--	--

							<p>ընդերքօգտագործողի փոխարեն ընդերքօգտագործման թափոնների օբյեկտի պահպանման, դիտանցման և հսկողության միջոցառումներն իրականացնելու դեպքերը և կարգը սահմանելու մասին» N429-Ն որոշում, - Կառավարության 2017 թվականի հունիսի 15-ի «Ընդերքօգտագործման թափոնների կառավարման և ընդերքօգտագործման թափոնների վերամշակման պլանների բովանդակությունը, ինչպես նաև ընդերքօգտագործման թափոնների կառավարման և ընդերքօգտագործման թափոնների վերամշակման միջոցառումները սահմանելու մասին» N675-Ն որոշում, - Կառավարության 2017 թվականի հունիսի 15-ի «Ընդերքօգտագործման թափոնների կառավարման և ընդերքօգտագործման թափոնների վերամշակման փոփոխված պլանների՝ ընդերքի օգտագործման հետ կապված շրջակա միջավայրի պահպանության ոլորտում բնապահպանության բնագավառի պետական կառավարման լիազորմարմնի հետ համաձայնեցման կարգը սահմանելու մասին» N674-Ն որոշում,</p>
--	--	--	--	--	--	--	--

						<p>- Կառավարության 2017 թվականի հունիսի 15-ի «Ընդերքօգտագործման թափոնների և ընդերքօգտագործման թափոնների օբյեկտների՝ ըստ վտանգավորության դասակարգման կարգը սահմանելու մասին» N689-Ն որոշում,</p> <p>- Կառավարության 2017 թվականի հուլիսի 27-ի «Ընդերքօգտագործման թափոնների վերամշակման կարգը սահմանելու մասին» N906-Ն որոշում,</p> <p>- Կառավարության 2017 թվականի հունիսի 15-ի «Ընդերքօգտագործման թափոնների կառավարման պլանի և ընդերքօգտագործման թափոնների վերամշակման պլանի օրինակելի ձևերը հաստատելու մասին» N676-Ն որոշում,</p> <p>- Կառավարության 2013 թվականի ապրիլի 4-ի «Օգտակար հանածոների արդյունահանման հետ կապված լեռնային փորվածքների և կառույցների սառեցման կարգը հաստատելու և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2005 թվականի մարտի 31-ի N 485-Ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» N319-Ն որոշում,</p> <p>- ՀՀ կառավարության 2013 թվականի հունվարի 10-ի</p>
--	--	--	--	--	--	---

						<p>«Օգտակար հանածոների արդյունահանված տարածքի, արդյունահանման ընթացքում առաջացած արտադրական լցակույտերի տեղադիրքի և դրանց հարակից համայնքների բնակչության անվտանգության ու առողջության ապահովման նպատակով մշտադիտարկումների իրականացման, վճարների չափերի հաշվարկման և վճարման կարգը սահմանելու մասին» N22-Ն որոշում:</p> <p>- ՀՀ կառավարության 2013 թվականի ապրիլի 4-ի «Օգտակար հանածոների արդյունահանման հետ կապված լեռնային փորվածքների և կառույցների ստեցման կարգը հաստատելու և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2005 թվականի մարտի 31-ի N485-Ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» N319-Ն որոշում:</p> <p>Վերոնշյալ իրավական ակտերի համապարփակ համեմատությունը 2006/21/ԵՀ հրահանգի համապատասխան հոդվածների հետ, ցույց է տվել որ խնդրո առարկա ենթադրորտը լիովին կարգավորվում է վերոնշյալ իրավական ակտերով՝ միաժամանակ ապահովելով հրահանգով ամրագրվող կարգավորումների մոտարկումը</p>
--	--	--	--	--	--	---

							և համապատասխանությունը ազգային օրենսդրության հետ: Ելնելով վերոգրյալից առաջակվում է 106.4 կետի միջոցառումը համարել կատարված:
106.5	Լեռնահանքարդյունահանման թափոնների գործածության օբյեկտների փակման և փակմանը հաջորդող փուլերի ընթացակարգերի սահմանում (12-րդ հոդված)	Կարգավորված է Ընդերքի մասին օրենսգրքի 5. 1 գլխով (ուժի մեջ է մտել 2017թ) և դրանից բխող ենթաօրենսդրական ակտերով	Միջոցառումը կատարված է:				
106.6	Լեռնահանքարդյունահանման թափոնների գործածության փակված օբյեկտների ցանկի կազմում (20-րդ հոդված)	Կարգավորված է ՀՀ կառավարության 2017թ.-ի N-774 որոշմամբ	Միջոցառումը կատարված է:				
Բնության պաշտպանություն							
4. Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2009 թվականի նոյեմբերի 30-ի 2009/147/ԵՀ հրահանգ՝ վայրի թռչունների պահպանության մասին							
107.1	Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում	Ազգային օրենսդրության ընդունում, լիազոր մարմնի սահմանում	Մինչև 2022 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 4 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2021	Սույն կետի կատարման իրավասու մարմինը շրջակա միջավայրի նախարարությունն է՝ համաձայն Կառավարության 2000 թվականի սեպտեմբերի 13-ի N560 որոշման և վարչապետի 2018 թվականի հունիսի 11-ի 745-Լ

						Twinning	որոշման 9-րդ կետի 1-ին ենթակետի:
107.2	Թռչունների այն տեսակների, որոնց անհրաժեշտ է պահպանության հատուկ միջոցներ, և պարբերաբար հանդիպող միգրացվող տեսակների գնահատում	Հատուկ պահպանման միջոցառումներ պահանջող և պարբերաբար հանդիպող միգրացվող տեսակների գնահատում	Մինչև 2022 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 4 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2021 Twinning	Միգրացվող տեսակների մոնիթորինգը կանոնավոր իրականացվում է տարին երկու անգամ՝ աշնանը և գարնանը: Այդ տեսակների բնապահպանական կարգավիճակի գնահատումն ընթացքի մեջ է: Մասնավորապես գնահատվել են հետևյալ տեսակների կարգավիճակները՝ Սպիտակապոչ եղջյուրիկ Vanellus leucurus, սովորական կիվիկ Vanellus vanellus, կարմրագլուխ սուզաբադ Aythya ferina (ինչի վերաբերյալ հրապարակվել է երեք գիտական հոդված): 2022 թվականի ընթացքում գնահատվել են ևս երեք տեսակների բնապահպանական կարգավիճակները: Դրանց թվում են մարմարյա մրտիմնը (Marmaronetta angustirostris)՝ հոդվածը ընդունվել է տպագրության, սպիտակաաչք սուզաբադը (Aythya nyroca)՝ հոդվածը պատրաստվում է, և սպիտակագլուխ բադը (Oxyura leucocephala)՝ հոդվածը պատրաստվում է: Տվյալների վերլուծություն է իրականացվում տեսակների հաջորդ խմբի համար, և գնահատվել են ևս 3 տեսակների կարգավիճակները (որոնք նույնպես հրապարակվելու են գիտական հոդվածների տեսքով): Դրանք են, գիշանգը (Neophron percnopterus), ցախաքլորաորսը

							<p>(Accipiter gentilis), և ծովային քարադրը (Charadrius alexandrinus):</p> <p>Ավարտվել է բնապահպանական կարգավիճակի գնահատումը միջերկրածովային երաշտահավի (Poecile lugubris) համար, գիտական հոդվածը պատրաստվել և հանձնվել է միջազգային ամսագրին:</p>
107.3	Թռչունների տեսակների համար հատուկ պահպանման տարածքների որոշում և սահմանում (4(1) և (4) հոդվածներ)	Հատուկ պահպանման միջոցառումներ պահանջող և պարբերաբար հանդիպող միգրացվող թռչունների տեսակների գնահատում	Մինչև 2022 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 4 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2021 Twinning	<p>AEWA-ի շրջանակներում իրականացվել է վերագույքագրում այն տեղանքներում, որոնք կարող են կարևոր նշանակություն ունենալ AEWA-ի կողմից ընդգրկված ջրային թռչունների համար: Արդյունքում 15 տեղամասերը նշանակվեցին որպես կարևոր՝ AEWA-ում ընդգրկված ջրային թռչնատեսակների և դրանց կանգառների վայրերի պաշտպանության համար:</p> <p>Կատարվել է կարևոր թռչնատարածքների (IBA) վերանայում և մեկ պոտենցիալ IBA-ի «Թեքսար լեռան» գնահատում, ինչի վերաբերյալ հրապարակվել է երկու գիտական հոդված:</p> <p>2023 տարվա ընթացքում իրականացվում է ևս մեկ IBA-ի «Ծաղկունյաց լեռնաշղթայի» գնահատում, արդյունքները նույնպես հրապարակվելու են գիտական հոդվածների տեսքով և «Արագած լեռան» թռչնաշխարհի վերագույքագրում, գնահատման համար:</p>

107.4	Պահպանության հատուկ միջոցների սահմանում՝ պարբերաբար հանդիպող միգրացվող տեսակները պաշտպանելու համար (4(2) հոդված)	Կանոնավոր հանդիպող միգրացվող թռչունների տեսակների պահպանության համար հատուկ պահպանության միջոցառումների հիմնում	Մինչև 2022 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 4 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2021 Twinning	Լրամշակման փուլում է որսի օրենքը և մշակվում է որսորդական մինիմումի քննության անցկացման կարգը: Վերանայվում է նաև թռչունների հանգստավայրերի և որսահանդակների համընկնումը: Պիլոտային ծրագրի շրջանակում իրականացվել է ջրաճահճային տարածքների վերականգնում: Սկսվել է Արարատյան դաշտի ջրաճահճային տարածքների վերականգնման հնարավորությունների հետազոտում: Կատարվել է Խոր Վիրապ արգելավայրում վերականգնված խոնավ տարածքներում, ջրաճահճային թռչունների վերականգնման հետազոտությունը (գիտական հոդվածի տպագրությունը ընթացքի մեջ է):
107.5	Վայրի թռչունների բոլոր տեսակների պաշտպանության ընդհանուր համակարգի ստեղծում, որոնց թվից որսի ենթակա տեսակները հատուկ ենթախումբ են կազմում, և բռնելու/սպանելու որոշակի տեսակների արգելում (5-րդ, 6(1), 6(2) և 8-րդ հոդվածներ)	Բոլոր վայրի թռչունների տեսակների պահպանության համար ընդհանուր համակարգի հիմնում	Մինչև 2023 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2022 Twinning	Վերլուծվել է քարակաքավի (Alectoris chukar) պոպուլյացիայի դինամիկան և որսի ազդեցությունը այդ տեսակի վրա, ինչի վերաբերյալ հրապարակվել է գիտական հոդված: Ջրաճահճային թռչունների վրա ներկայիս հանրային որսահանդակների ազդեցության վերաբերյալ կատարվել է հետազոտություն, որի արդյունքները հրատարակվել են գիտական հոդվածի տեսքով:
5.	Խորհրդի 1992 թվականի մայիսի 21-ի 92/43/ԵՏՀ հրահանգ՝ բնական միջավայրերի և կենդանական ու բուսական աշխարհի վայրի տեսակների պահպանության մասին՝ փոփոխություններով						
108.1	Ներպետական օրենսդրության	Ազգային օրենսդրության մեջ	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ն ուժի մեջ	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար	Սույն կետի կատարման իրավասու մարմինը շրջակա

	ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում	անհրաժեշտ փոփոխությունների կատարում		մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում		ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	միջավայրի նախարարությունն է՝ համաձայն Կառավարության 2000 թվականի սեպտեմբերի 13-ի N560 որոշման և վարչապետի 2018 թվականի հունիսի 11-ի 745-Լ որոշման 9-րդ կետի 1-ին ենթակետի:
108.2	Տարածքների ցանկի կազմում, այդպիսի տարածքների սահմանում և դրանց կառավարման գերակայությունների որոշում (ներառյալ «Էմերալդ ցանցի» հնարավոր տարածքների ցանկի կազմումը և այդ տարածքների համար պաշտպանության և կառավարման միջոցների սահմանումը) (4-րդ հոդված)	Տարածքների գույքագրում, նշում և նրանց կառավարման համար առաջնայնությունների հիմնում (ներառյալ պոտենցիալ Էմերալդ ցանցերի գույքագրման անցկացում/լրացում և այդ ցանցերի համար պահպանության և կառավարման միջոցառումների հիմնում)	Մինչև 2024 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023 Twinning	«ԵՄ-ն շրջակա միջավայրի համար» ծրագրի (EU4Environment) շրջանակներում մշակվել է «Առաջարկություններ Հայաստանում Էմերալդ թեկնածու տարածքների վերանայման վերաբերյալ» փաստաթուղթը: Փաստաթղթի հայերեն տարբերակը ստանալուն պես այն կշրջանառվի շահագրգիռ գերատեսչությունների հետ և դրանից հետո կներկայացվի Բեռնի կոնվենցիայի քարտուղարությանը: Ծրագրի շրջանակում մշակվել է Հայաստանում Էմերալդ տարածքների կառավարման պլանների պատրաստման ուղեցույց, ինչպես նաև Հայաստանում Էմերալդ ցանցի հաստատմանն ու զարգացմանն ուղղված ազգային գործողությունների ծրագրի(2023-2030թթ.) Վերանայվել են Էմերալդ տարածքները, թիրախային տեսակների և միջավայրերի ավելի լավ պահպանության համար:
108.3	92/43/ԵՏՀ հրահանգ 6-րդ և 8-րդ հոդվածներ	Այդ տարածքների պահպանության համար անհրաժեշտ միջոցառումների հիմնում՝ ներառյալ համաֆինանսավորում	Մինչև 2024 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023	Իրականացվում են նախնական ուսումնասիրություններ և վերլուծություններ, երկու Էմերալդ տարածքների համար սկսվել է կառավարման պլանների կազմումը:

						Twinning	
108.4	92/43/ԵՏՀ հրահանգ 11-րդ հոդված	Բնակամիջավայրերի և տեսակների պահպանության կարգավիճակի մոնիթորինգի համակարգի հիմնում	Մինչև 2025 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 7 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023 Twinning	Իրականացվում են նախնական ուսումնասիրություններ և վերլուծություններ: <<ԲրդԼինքս Հայաստան>> ՀԿ-ի կողմից հիմնվել է թռչունների և ցերեկային թիթեռների մոնիտորինգի համակարգ ՀՀ մասշտաբով, ինչպես նաև մեկնարկել է գիշերային թիթեռների մոնիտորինգի պիլոտային ծրագիրը: <<ԲրդԼինքս Հայաստան>> ՀԿ-ն և ՀՀ ԳԱԱ Կենդանաբանության ինստիտուտը սկսել են գիշերային էնտոմոֆաունայի մոնիտորինգի պիլոտային ծրագիրը:
108.5	92/43/ԵՏՀ հրահանգ 12-րդ հոդված	Հավելված IV-ում ներառված տեսակների համար պահպանության խիստ ռեժիմի հիմնում	Մինչև 2025 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 7 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023 Twinning	Իրականացվում են նախնական ուսումնասիրություններ և վերլուծություններ
108.6	92/43/ԵՏՀ հրահանգ 22-րդ հոդված	Կրթության խթանման և հասարակայնությանը ինֆորմացիայի տարածման մեխանիզմների հիմնում:	Մինչև 2024 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն, Համակատարող՝ Կրթության և գիտության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023 Twinning	Իրականացվում են նախնական ուսումնասիրություններ և վերլուծություններ
Արդյունաբերական աղտոտում և արդյունաբերական վտանգներ							
6. Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2010 թվականի նոյեմբերի 24-ի 2010/75/ԵՄ հրահանգ՝ արդյունաբերական արտանետումների մասին							
109.1	Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում	Գործող օրենսդրության վերանայում, ըստ անհրաժեշտության լրամշակում	2024թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու	Սույն թվականի հունիսի 19-22-ը Թայքս գործիքակազմի շրջանակներում կայացել է փորձագետների այց Հայաստանի Հանրապետություն: Փորձագետների այցի նպատակն

						<p>TAIEX 2023</p> <p>Twining. Քաղաքացիական պաշտպանություն</p> <p>Twining. ԲՆ ինստիտուցիոնալ կարողությունների զարգացման ու ՀԸԳՀԾՔ-ի արդյունավետ իրականացման համար</p>	<p>Էր ազգային իրավական դաշտի ստեղծման, կատարելագործման նպատակով մշակել գործողությունների ծրագիր, հիմք ընդունելով «Եվրոպայի համար մթնոլորտային օդի որակի և ավելի մաքուր օդի մասին» 2008/50/ԵՄ և «Արդյունաբերական արտանետումների մասին» 2010/75/ԵՄ հրահանգների հիմնական դրույթները, ինչպես նաև ՀՀ-ԵՄ համաձայնագրի կիրարկման ճանապարհային քարտեզի (ՀՀ վարչապետի 2019-ի հունիսի 1-ի թիվ 666-Լ որոշման հավելված) «Շրջակա միջավայր» գլխի 95 և 107 բաժիններում ընդգրկված միջոցառումները:</p>
109.2	Այն կառուցվածքների որոշում, որոնց համար թույլտվություն է անհրաժեշտ (I հավելված)	ԵՄ հրահանգի I հավելվածի համաձայն թույլտվության ենթակա կառուցվածքների որոշման չափանիշների և մեխանիզմների մշակում, որը հետագայում հիմք կհանդիսանա օրենսդրական և ենթօրենսդրական ակտերի լրամշակման համար:	2024թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	<p>ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար</p> <p>ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու</p> <p>TAIEX 2023</p> <p>Twining. Քաղաքացիական պաշտպանություն</p> <p>Twining. ԲՆ ինստիտուցիոնալ կարողությունների զարգացման ու ՀԸԳՀԾՔ-ի արդյունավետ իրականացման համար</p>	Իրականացվում են նախնական ուսումնասիրություններ և վերլուծություններ
109.3	Թույլտվությունների համակցված համակարգի ստեղծում (4-ից 6-րդ, 12- րդ, 21-րդ և 24-րդ հոդվածներ և IV հավելված)	Թույլտվությունների համակցված համակարգի ստեղծում և մեխանիզմների մշակում առավել խոշոր արտանետողների համար:	2024թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն, Համակատարող՝ Առողջապահության նախարարություն	<p>ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար</p> <p>ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու</p> <p>TAIEX 2023</p> <p>Twining.</p>	Իրականացվում են նախնական ուսումնասիրություններ և վերլուծություններ

						Քաղաքացիական պաշտպանություն Twinning. ԲՆ ինստիտուցիոնալ կարողությունների զարգացման ու ՀԸԳՀԾՔ-ի արդյունավետ իրականացման համար	
109.4	Համապատասխանության դիտանցման մեխանիզմի ստեղծում (8-րդ, 14(1)(d) և 23(1) հոդվածներ)	Դիտանցման կարգը սահմանող ենթաօրենսդրական ակտի նախագծի և դիտանցման իրականացման միջոցառումների ծրագրի մշակում	2024թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն, Համակատարող՝ Առողջապահության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023 Twinning. ԲՆ ինստիտուցիոնալ կարողությունների զարգացման ու ՀԸԳՀԾՔ-ի արդյունավետ իրականացման համար	Իրականացվում են նախնական ուսումնասիրություններ և վերլուծություններ
109.5	Լավագույն հասանելի տեխնոլոգիաների կիրառում՝ հաշվի առնելով Լավագույն հասանելի տեխնոլոգիաների համար ելակետային փաստաթղթերը (14(3)-ից (6) և 15(2)-ից (4) հոդվածներ)	Լավագույն հասանելի տեխնոլոգիաների կիրառում՝ հաշվի առնելով լավագույն հասանելի տեխնոլոգիաների համար ԵՄ ելակետային փաստաթղթերը և դրանց տեղայնացումը ազգային օրենսդրության և ինստիտուցիոնալ շրջանակում,	2024 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023 Twinning. Քաղաքացիական պաշտպանություն Twinning. ԲՆ ինստիտուցիոնալ կարողությունների զարգացման ու ՀԸԳՀԾՔ-ի արդյունավետ իրականացման համար	Իրականացվում են նախնական ուսումնասիրություններ և վերլուծություններ
109.6	Այրման կայանների համար արտանետումների սահմանային արժեքների սահմանում	«Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին» օրենքի նախագծի ընդունումից հետո այրման	2024թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն, Համակատարող՝ Առողջապահության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու	Իրականացվում են նախնական ուսումնասիրություններ և վերլուծություններ

	(30-րդ հոդված և V հավելված)	կայանների համար արտանետումների սահմանային արժեքները սահմանող ենթաօրենսդրական ակտի նախագծի մշակում:				TAIEX 2023 Twinning. ԲՆ ինստիտուցիոնալ կարողությունների զարգացման ու ՀԸԳՀԾՔ-ի արդյունավետ իրականացման համար	
109.7	Գոյություն ունեցող կայաններից տարեկան արտանետումների ընդհանուր ծավալի կրճատման ծրագրերի մշակում (գոյություն ունեցող կայանների արտանետումների սահմանային արժեքների սահմանման այլընտրանք) (32-րդ հոդված)	Գոյություն ունեցող կայաններից տարեկան արտանետումների ընդհանուր ծավալի կրճատմանն ուղղված միջոցառումների ծրագրի մշակում և իրականացում այլընտրանքային և նորագույն տեխնոլոգիաների կիրառման հիման վրա:	2024թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն, Համակատարող՝ Առողջապահության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023 Twinning. ԲՆ ինստիտուցիոնալ կարողությունների զարգացման ու ՀԸԳՀԾՔ-ի արդյունավետ իրականացման համար	Իրականացվում են նախնական ուսումնասիրություններ և վերլուծություններ
Քիմիական նյութերի կառավարում							
111	Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2012 թվականի հուլիսի 4-ի թիվ 649/2012 կանոնակարգ (ԵՄ)՝ վտանգավոր քիմիական նյութերի արտահանման և ներմուծման վերաբերյալ						
111.1	Արտահանման մասին ծանուցման ընթացակարգի կիրառում (8-րդ հոդված)	«Քիմիական նյութերի մասին» ՀՀ օրենքի և ենթաօրենսդրական նորմատիվ իրավական ակտերի նախագծերի մշակում	2023 թվականի առաջին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն համակատարող Առողջապահության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2022 Twinning.	Վտանգավոր քիմիական նյութերի արտահանման և ներմուծման վերաբերյալ 649/2012 ԵՄ կանոնակարգի մոտարկման աշխատանքները նախատեսվում է իրականացնել «Քիմիական նյութերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի մշակման շրջանակներում: Դեռևս 2018 թվականին Կառավարության նոյեմբերի 8-ին 1265-Լ որոշմամբ հաստատվել էր «Քիմիական նյութերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի հայեցակարգը:

							Օրինագծի մշակման համար տեխնիկական օժանդակության կարիք կա:
111.2	Այլ երկրներից ստացված արտահանման մասին ծանուցումների մշակման ընթացակարգերի կիրառում (9-րդ հոդված)	Քիմիական նյութերի ներմուծման մասին որոշումներ մշակելու և ներկայացնելու ընթացակարգեր սահմանում ԵՄ ստանդարտներին համաձայն	2023 թվականի առաջին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2022 Twinning.	Ընթացակարգերը կսահմանվեն «Քիմիական նյութերի մասին» օրենքով:
111.3	Վերջնական կարգավորիչ գործողության վերաբերյալ ծանուցումներ մշակելու և ներկայացնելու ընթացակարգերի սահմանում (11-րդ հոդված)	Քիմիական նյութերի ներմուծման մասին որոշումներ մշակելու և ներկայացնելու ընթացակարգեր սահմանում ԵՄ ստանդարտներին համաձայն	2023 թվականի առաջին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2022 Twinning.	Ընթացակարգերը կսահմանվեն «Քիմիական նյութերի մասին» օրենքով:
111.4	Ներմուծման մասին որոշումներ մշակելու և ներկայացնելու ընթացակարգերի սահմանում (13-րդ հոդված)	Քիմիական նյութերի ներմուծման մասին որոշումներ մշակելու և ներկայացնելու ընթացակարգեր սահմանում ԵՄ ստանդարտներին համաձայն	2023 թվականի առաջին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2022 Twinning.	Ընթացակարգերը կսահմանվեն «Քիմիական նյութերի մասին» օրենքով:
111.5	Նախնական հիմնավորված համաձայնության ընթացակարգի կիրառում որոշակի քիմիական նյութերի՝ մասնավորապես Ռոտերդամի կոնվենցիայի III Հավելվածում թվարկված քիմիական նյութերի	Նախնական հիմնավորված համաձայնության ընթացակարգի կիրառում որոշակի քիմիական նյութերի արտահանման նկատմամբ	2023 թվականի առաջին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2022 Twinning.	Ընթացակարգերը կսահմանվեն «Քիմիական նյութերի մասին» օրենքով:

	արտահանման նկատմամբ (14-րդ հոդված)						
111.6	Արտահանված քիմիական նյութերին ներկայացվող պիտակավորման և փաթեթավորման պահանջների կատարում (17-րդ հոդված)	Արտահանված քիմիական նյութերին ներկայացվող պիտակավորման և փաթեթավորման պահանջների կատարման պահանջների սահմանում	2023 թվականի առաջին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2022 Twinning.	Ս.թ. հունիսի 6-ի N5/01.2/6444 գրությամբ առաջարկություն է ներկայացվել ՇՄ նախարարության կողմից 111.6-րդ, 112.2-րդ և 112.3-րդ կետերի կատարման առաջին պատասխանատու կատարող նշանակել Էկոնոմիկայի նախարարությանը, քանի որ և ՇՄ նախարարության և ՎՆԹՔ վարչության կանոնադրության մեջ փաթեթավորման և պիտակավորման իրականացման գործառույթ ամրագրված չէ:
111.7	Քիմիական նյութերի ներմուծումն ու արտահանումը վերահսկող ներպետական մարմինների սահմանում (18-րդ հոդված)	Լիազոր մարմնի սահմանում	2023 թվականի առաջին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2022 Twinning	Լիազոր մարմինները կսահմանվեն «Քիմիական նյութերի մասին» օրենքով:
112	1272/2008 կանոնակարգ (ԵՀ)՝ նյութերի և խառնուրդների դասակարգման, պիտակավորման և փաթեթավորման մասին						
112.1	Իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում	Իրավասու մարմնի սահմանում	2022թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 4 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2020 Twinning.	Մշակվել և Կառավարության կողմից հաստատվել է «Հայաստանի Հանրապետությունում քիմիական նյութերի և խառնուրդների ռեեստր ձևավորող և վարող իրավասու մարմին ճանաչելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշումը /15.04.2021թ. N 550-Լ/: Նյութերի և խառնուրդների դասակարգման, պիտակավորման և փաթեթավորման կարգերը սահմանող իրավասու

							մարմինները կսահմանվեն «Քիմիական նյութերի մասին» օրենքով:
112.2	Նյութերի դասակարգման, պիտակավորման և փաթեթավորման իրականացում	Նյութերի դասակարգման, պիտակավորման և փաթեթավորման իրականացում	2022թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 4 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2020 Twinning.	Ս.թ. հունիսի 6-ի N5/01.2/6444 գրությամբ առաջարկություն է ներկայացվել ՇՄ նախարարության կողմից 111.6-րդ, 112.2-րդ և 112.3-րդ կետերի կատարման առաջին պատասխանատու կատարող նշանակել Էկոնոմիկայի նախարարությանը, քանի որ և ՇՄ նախարարության և ՎՆԹՔ վարչության կանոնադրության մեջ փաթեթավորման և պիտակավորման իրականացման գործառույթ ամրագրված չէ:
112.3	Խառնուրդների դասակարգման, պիտակավորման և փաթեթավորման իրականացում	խառնուրդների դասակարգման, պիտակավորման և փաթեթավորման իրականացման պահանջների սահմանում	2025թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 7 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023 Twinning.	Տես կետ 112. 2
Համաձայնագրի հոդվածների կիրարկմանն ուղղված գործողություններ							
113	Հոդված 46 (դ) և (f)	Շրջակա միջավայրի պահպանության դրամագլխի հաշվարկման մեխանիզմների և ընթացակարգերի վերանայում ԵՄ հրահանգների հետ մոտարկման նպատակով:	2022թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 4 տարվա ընթացքում:	Կատարողներ՝ Բնապահպանության նախարարություն Առողջապահության նախարարություն,	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2020 Twinning.	Միջոցառումը կատարված է: Կառավարությունը հաստատել է «Բեկուլտիվացիոն աշխատանքների նախահաշվային արժեքների հաշվարկման և վերահաշվարկման կարգը հաստատելու մասին» N1352-Ն որոշումը՝ սահմանվել է ռեկուլտիվացիոն աշխատանքների նախահաշվային արժեքների հաշվարկման և վերահաշվարկման կարգը
116	Հոդված 48, կետ b (ii) Ջրի որակի և պաշարների կառավարում	ՀՀ ջրային օրենսգրքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» Հայաստանի	2018-2019 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	2000/60/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն	Բնապահպանության նախարարություն ՀՀ հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողով	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու	Ընդունվել է 2019 թվականի հունիսի 28-ի Հայաստանի Հանրապետության ջրային օրենսգրքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՕ-98-Ն օրենքը, որով

		<p>Հանրապետության օրենքի նախագծի մշակում, վերջնիս ընդունումից հետո «Փոքր հիդրոէլեկտրակայանների կառուցման և շահագործման համար արգելված գետերի ցանկը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշման նախագիծ: ՓՀԷԿ-րի կառուցման և շահագործման արդյունքում ջրային էկոհամակարգերի և ջրային ռեսուրսների վրա ազդեցության մեղմանն ուղղված իրավական ակտերի մշակում, դրանց կառուցման համար արգելված գետերի ցանկի սահմանում)</p>		<p>Համաձայնագիր ն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:</p>	<p>Էներգետիկ ենթակառուցվածքներ և բնական պաշարների նախարարություն</p> <p>Արտակարգ իրավիճակների նախարարություն</p>	<p>TAIEX 2022</p> <p>Twinning</p>	<p>ամրագրվել են նոր կառուցվող փիէկ-երի համար տրամադրվող ջրօգտագործման թույլտվությունների հայտերի մերժման հիմքերը, ինչպես նաև փիէկ-երի կառուցման համար արգելված գոտիները: Օրենքի կիրարկումն ապահովելու նպատակով ընդունվել է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2021 թվականի ապրիլի 8-ի «Նոր կառուցվող փոքր հիդրոէլեկտրակայանների ջրօգտագործման թույլտվությունների հայտերի մերժում նախատեսված՝ հայաստանի հանրապետության կարմիր գրքում գրանցված կամ տարածքին բնորոշ՝ էնդեմիկ ձկնատեսակների ձվադրավայրեր հանդիսացող կամ դերիվացիոն խողովակներով 40 տոկոս և ավելի ծանրաբեռնված գետերի ցանկը սահմանելու մասին» N 488-Ն որոշում</p>
117	<p>Հոդված 48 կետ b(ii)) Ջրի որակի և պաշարների կառավարում</p>	<p>«Ջրախնայող տեխնոլոգիաների ներդրման հայեցակարգին և հայեցակարգից բխող միջոցառումների ծրագրին հավանություն տալու մասին» ՀՀ կառավարության որոշման նախագծի մշակում</p>	<p>2018թ.- 2023թթ</p>	<p>2000/60/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:</p>	<p>Բնապահպանության նախարարություն Գյուղատնտեսության նախարարություն</p>	<p>ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար</p> <p>ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու</p> <p>TAIEX 2022</p> <p>Twinning</p>	<p>Ընդունվել է ՀՀ կառավարության 2019թ. հունվարի 17-ի «Ջրախնայող տեխնոլոգիաների ներդրման հայեցակարգին և հայեցակարգից բխող միջոցառումների ծրագրին հավանություն տալու մասին» N 39-Լ որոշում, որով ներկայացվել են ջրախնայող տեխնոլոգիաների ներդրման անհրաժեշտությունը և ուղղությունները, նպատակներն ու խնդիրները, առաջրկվող լուծումներն ու առավելությունները, ինչպես նաև նպատակների իրականացմանն ուղղված միջոցառումները</p>
118	<p>Հոդված 48 կետ b(ii))</p>	<p>«Ռեկրեացիոն գոտիներում ջրային</p>	<p>2019 թ.</p>	<p>2000/60/ԵՀ հրահանգի</p>	<p>Բնապահպանության նախարարություն</p>	<p>ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար</p>	

	Ջրի որակի և պաշարների կառավարում	ռեսուրսների պահպանության պահանջները սահմանելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշման նախագծի մշակում և կառավարություն ներկայացում	հոկտեմբերի 2-րդ տասնօրյակ	սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիր ն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:	Արտակարգ իրավիճակների նախարարություն Առողջապահության նախարարություն	ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2022 Twinning	Ընդունվել է «Հայաստանի Հանրապետության ջրային օրենսգրքում լրացումներ կատարելու մասին» 2019 թվականի նոյեմբերի 13-ի ՀՕ-209-Ն Հայաստանի Հանրապետության օրենքը, որով ամրագրվել են «ռեկրեացիոն գոտիներ» հասկացությունը, ստեղծվել է իրավական հիմք ռեկրեացիոն գոտիներում ջրային ռեսուրսների պահպանության պահանջների սահմանման համար: Օրենքի կիրարկումն ապահովելու նպատակով ընդունվել է շրջակա միջավայրի նախարարի 2020 թվականի սեպտեմբերի 9-ի «Ռեկրեացիոն գոտիներում ջրային ռեսուրսների պահպանության պահանջները սահմանելու մասին» N 335-Ն հրաման, որով սահմանվել են ռեկրեացիոն գոտիներում ջրային ռեսուրսների հիդրոլոգիական, հիդրոմորֆոլոգիական և ջրաքիմիական պահպանության պահանջներ:
119	Հոդված 48 կետ b(ii) Ջրի որակի և պաշարների կառավարում	«Գետի ինքնամաքրման կարողության գնահատման մեթոդը և վերջինիս կիրարկման մեխանիզմները սահմանելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշման նախագծի մշակում (իրահանման գների հետ օրենսդրական մոտարկում նախատեսված չէ, բայց դրանք բխում են համաձայնագրի 3-րդ գլխում ներկայացված	2021 թ. նոյեմբերի 3-րդ տասնօրյակ	2000/60/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիր ն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:	Բնապահպանության նախարարություն Տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն Արտակարգ իրավիճակների նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2022 Twinning	ԱՄՆ ՄՁԳ համապատասխան ծրագրի փորձագետների հետ համատեղ մշակվել է «Գետի ինքնամաքրման կարողության գնահատման մեթոդի օգտագործողի ձեռնարկ» որը տեղադրվել է նաև ՇՄՆ պաշտոնական կայքում՝ env.am: «Գետի ինքնամաքրման կարողության գնահատման մեթոդը սահմանելու մասին» թիվ. 1755-Ն Կառավարության որոշումը ընդունվել է 2022թ. նոյեմբերի 17-ին:

ԿԼԻՄԱՅԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅԱՆ ԱՌՆՉՎՈՂ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ							
120	Հոդված 54, կետ (a) 2003/87/ԵՀ հրահանգի 14-րդ, 15-րդ, 16-րդ (1), և 17-րդ հոդվածներ և 601/2012/ԵՄ կանոնակարգ	«Փարիզյան համաձայնագրի»-ց բխող պարտավորություններ ի կատարման գործողությունների ծրագրի մշակում, համապատասխան կառուցվածքների և ջերմոցային գազերի նույնականացման համակարգի ստեղծում, 2003/87/ԵՀ հրահանգի I և II հավելվածներ, ջերմոցային գազերի (ներառյալ ավիացիոն արտանետումների) դիտանցման, հաշվետվություններ ներկայացնելու, ստուգման և կատարման համակարգերի և հանրային քննարկումների ընթացակարգերի սահմանում,	2026 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագրի ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում:	Բնապահպանության նախարարություն Արտաքին գործերի նախարարություն	ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու EU4Climate ծրագիր TAIEX 2025 Twinning	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Մշակվել է Հայաստանի 2023-2030թթ. Ազգային մակարդակով սահմանված գործողությունների (ԱՍԳ) իրականացման ֆինանսավորման ռազմավարության և ներդրումային պլանի նախագիծը: ➤ 2023 թվականի դեկտեմբերի 28-ին Կառավարության կողմից հաստատվել է «Հայաստանի Հանրապետության ջերմոցային գազերի ցածր արտանետումներով զարգացման երկարաժամկետ (մինչև 2050 թվական) ռազմավարությունը հաստատելու մասին» N2318-Լ որոշումը: ➤ Մշակվել է «Կլիմայի մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծը, ինչը շրջանառվել է շրջակա միջավայրի նախարարության ստորաբաժանումների միջև: Ներկայումս նախագիծը լրամշակվում է ստացված դիտողությունների և առաջարկությունների հիման վրա:

121	Հողված 52, կետ (a), (b) հողված 54 կետ (b)	Կլիմայի փոփոխությանն առնչվող ջերմոցային գազերի արտանետումների (ներառյալ ավիացիոն արտանետումների) գույքագրման ազգային համակարգի ստեղծում, քաղաքականությունների, միջոցների և կանխատեսումների ներպետական համակարգի ստեղծում և համապատասխան ինստիտուցիոնալ կարողությունների հզորացում, 280/2004/ԵՄ որոշումն ուժը կորցրած ճանաչող 525/2013/ԵՄ Կանոնակարգի հողվածներ 5 և 12	2026 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագրի ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում:	Բնապահպանության նախարարություն Արտաքին գործերի նախարարություն	ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու EU4Climate ծրագիր TAIEX 2025 Twinning	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 2024 թվականի հունվարի 11-ին Կառավարության կողմից հաստատվել է «Ջերմոցային գազերի գույքագրման կարգը հաստատելու մասին» N54-Ն որոշումը: ➤ 2024 թվականի հունիսի 7-ին ընդունվել է «ՄԱԿ-ի «Կլիմայի փոփոխության մասին» շրջանակային կոնվենցիայի Փարիզյան համաձայնագրի իրականացման համար Հայաստանի Հանրապետության ստացած կլիմայական ֆինանսավորման վերաբերյալ տեղեկատվության ներկայացման ձևը, լրացման կարգը, տեղեկատվության հավաքագրման և հաշվետվողականության մեթոդաբանությունը, կլիմայի փոփոխության մեղմման և հարմարվողականության գործողությունների՝ ըստ ոլորտների դասակարգման ուղեցույցը հաստատելու մասին» շրջակա միջավայրի նախարարի N202-Լ հրամանը:
122	Հողված 54, կետ (e), (f)	Ջերմոցային գազերի մարդածին	2026 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի	Բնապահպանության նախարարություն/	ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու	✓ Մշակվել է Հայաստանի Հանրապետության

	2003/87/ԵՀ հրահանգ, 600/2012 կանոնակարգ	արտանետումների ազգային կադաստրների և ազգային հաղորդագրություններ ի և երկամյա զեկույցների պարբերական զարգացում		մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում	Էներգետիկ ենթակառուցվածքներ ի և բնական պաշարների նախարարություն, Տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն, Գյուղատնտեսության նախարարություն, Տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարություն, Տրանսպորտի, կապի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների նախարարություն, Արտակարգ իրավիճակների նախարարություն, Առողջապահության նախարարություն	EU4Climate ծրագիր TAIEX 2025 Twinning	ջերմոցային գազերի 1990–2019թթ. ազգային կադաստրի հաշվետվությունը, ինչը ներկայացվել է ՄԱԿ-ի «Կլիմայի փոփոխության մասին» շրջանակային կոնվենցիայի քարտուղարություն: ✓ Մեկնարկել է Երկամյա թափանցիկության զեկույցի (BTR) մշակման աշխատանքները:
123	Հոդված 54, կետ (d) 525/2013 կանոնակարգ	Չափողական, հաշվետվայնության ու հավաստագրման (MRV) համակարգի հիմնում, կլիմայի փոփոխության խնդիրների լուծմանը ուղղված տեխնոլոգիաների զարգացման և փոխանցման գործընթացի ձևավորում ու հետևողական ամրապնդում /	2026 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն/ Տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարություն, ՀՀ Տրանսպորտի, կապի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների նախարարություն	ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու EU4Climate ծրագիր TAIEX 2025 Twinning	ՉՀՀ համակարգի ներդրման ուղղությամբ իրականացված աշխատանքներ. • «Ջերմոցային գազերի գույքագրման կարգը հաստատելու մասին» Կառավարության որոշման նախագիծ, ինչը հաստատվել է Կառավարության կողմից 2024 թվականի հունվարի 11-ին N 54-Ն որոշմամբ: • 2024 թվականի հունիսի 7-ին ընդունվել է «ՄԱԿ-ի «Կլիմայի փոփոխության մասին» շրջանակային կոնվենցիայի Փարիզյան

							<p>համաձայնագրի իրականացման համար Հայաստանի Հանրապետության ստացած կլիմայական ֆինանսավորման վերաբերյալ տեղեկատվության ներկայացման ձևը, լրացման կարգը, տեղեկատվության հավաքագրման և հաշվետվողականության մեթոդաբանությունը, կլիմայի փոփոխության մեղմման և հարմարվողականության գործողությունների՝ ըստ ոլորտների դասակարգման ուղեցույցը հաստատելու մասին» շրջակա միջավայրի նախարարի N202-Լ հրամանը:</p> <ul style="list-style-type: none"> Նախատեսվում է մշակել մեղմման և հարմարվողականության քաղաքականությունների, միջոցառումների տվյալների հավաքագրման, չափման, մշտադիտարկման, գնահատման վերաբերյալ ուղեցույցեր:
124	Հոդված 54 (j) 517/2014 ԵՄ կանոնակարգ	Օզոնային շերտը քայքայող նյութերի՝ հիդրոքլորֆտորածխածինների և դրանց	2024 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագրի ուժի մեջ մտնելուց հետո՝	Բնապահպանության նախարարություն/ Տնտեսական զարգացման և	ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու EU4Climate ծրագիր	Օզոնային շերտը քայքայող նյութերի փոխարինման միջոցառումների 3-րդ փուլի ծրագրային հայտը մշակված է

	(սույն կանոնակարգի վերաբերյալ Համաձայնագրի 4-րդ Հավելվածում ոչ մի հոդված նշված չէ)	փոխարինողների՝ հիդրոֆտորածխածինների փոխարինմանը ուղղված միջոցառումների իրականացում,ԵՄ		6 տարվա ընթացքում	ներդրումների նախարարություն, ՀՀ ԿԱ պետական եկամուտների կոմիտե:	TAIEX 2023 Twinning	և ներկայացված Բազմակողմանի հիմնադրամ: Հայտը դիտարկվելու է Գործադիր կոմիտեի նիստին: Հիդրոֆտորածխածինների փոխարինման ծրագրային նախագծի մշակման աշխատանքներն ավարտված են:
125	Կանոնակարգ No 1005/2009 2009 սեպտեմբերի 16 Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում	Բնապահպանության նախարարությունը հանդիսանում է օզոնային շերտը քայքայող նյութերի բնագավառում միջոցառումների իրականացման լիազոր մարմին: Ներկայումս գործում են Օզոնային շերտը քայքայող նյութերի մասին ՀՀ օրենքը և օզոնային շերտը քայքայող նյութերի և դրանց փոխարինողների գործածումը կարգավորող մի շարք ենթաօրենսդրական ակտեր, որոնք լրամշակման անհրաժեշտություն ունեն՝ ներառելու ֆտորացված ջերմոցային գազերի վերաբերյալ կարգավորումներ:	2024 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագրի ռն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն/ Տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարություն, ՀՀ ԿԱ պետական եկամուտների կոմիտե:	ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու EU4Climate ծրագիր TAIEX 2023 Twinning	ՄԱԶԾ կողմից իրականացվող EU4Climate ծրագրի շրջանակներում նախագծվել, քննարկվել և ներկայացվել է օրենսդրական և ենթաօրենսդրական ակտերի փաթեթ: «Օզոնային շերտի պահպանության մասին» օրենքում լրացումներ կատարելու մասին» և «Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսգրքում լրացում կատարելու մասին» ՀՀ օրենքները ընդունվել են 2023թ. դեկտեմբերի 11-ին:
126	Կանոնակարգ No 517/2014	Ֆտորացված Ջերմոցային գազերի օգտագործման (փուլային կրճատմամբ)	2024 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագրի ռն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝	Բնապահպանության նախարարություն ՀՀ Տրանսպորտի,կապի	ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու EU4Climate ծրագիր	Հայաստանի Հանրապետությունը (շրջակա միջավայրի նախարարություն) 2020 թվականի օգոստոսին

	Արտանետումների կանխարգելման համակարգի ապահովում (3-րդ հոդված), հոսակորստի ստուգումների կանոնների սահմանում՝ 4-րդ և 6-րդ հոդվածներին համապատասխան, և 6-րդ հոդվածի համաձայն տվյալների վարման համակարգի ստեղծում :	ազգային ծրագրի մշակում, ինչպես նաև ծրագրից բխող օրենսդրական և ենթօրենսդրական ակտերի լրամշակում, միջոցառումների ծրագրի մշակում		6 տարվա ընթացքում	և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների նախարարություն	TAIEX 2023 Twinning	ՄԱԿ-ի Շրջակա միջավայրի ծրագրի (UNEP) և ՄԱԿ-ի Արդյունաբերական զարգացման ծրագրի (UNIDO) հետ համատեղ մշակել է ՀՖԱ-ների (ֆտորացված ջերմոցային գազեր) փուլային կրճատման ծրագրային փաստաթղթի նախագիծը և ներկայացրել այն Մոնրեալի արձանագրության իրականացման Բազմակողմանի հիմնադրամի գործադիր կոմիտեի նիստին՝ հաստատման նպատակով:
127	Կանոնակարգ No 517/2014 Վերականգնման իրականացման ապահովում՝ համաձայն 8-րդ և 9-րդ հոդվածներով նախատեսված կանոնների: Համապատասխան անձնակազմին և ընկերություններին ներկայացվող՝ վերապատրաստման և հավաստագրման ներպետական պահանջների սահմանում/համապատասխանեցում (10-րդ հոդված)	Ֆտորացված Ջերմոցային գազերի օգտագործման (փուլային կրճատմամբ) ազգային ծրագրի մշակում, որի մեջ կներառվի նաև վերոնշյալ հոդվածներով նախատեսված միջոցառումները:	2024 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագրի ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու EU4Climate ծրագիր TAIEX 2023 Twinning	Հայաստանի Հանրապետությունը (շրջակա միջավայրի նախարարություն) 2020 թվականի օգոստոսին ՄԱԿ-ի Շրջակա միջավայրի ծրագրի (UNEP) և ՄԱԿ-ի Արդյունաբերական զարգացման ծրագրի (UNIDO) հետ համատեղ մշակել է ՀՖԱ-ների (ֆտորացված ջերմոցային գազեր) փուլային կրճատման ծրագրային փաստաթղթի նախագիծը և ներկայացրել այն Մոնրեալի արձանագրության իրականացման Բազմակողմանի հիմնադրամի գործադիր կոմիտեի նիստին՝ հաստատման նպատակով:

128	<p>Կանոնակարգ No 517/2014</p> <p>(հոդված 12)</p> <p>(հոդվածներ 19 and 20)</p>	<p>Պիտակավորման համակարգի ստեղծում այն արտադրատեսակների և սարքավորումների համար, որոնք պարունակում են ֆտորացված ջերմոցային գազեր, կամ որոնց գործունեությունը կախված է այդ գազերից (12-րդ հոդված)</p> <p>Համապատասխան հատվածներից արտանետումների վերաբերյալ տվյալների ձեռքբերման համար հաշվետվություններ ներկայացնելու համակարգերի ստեղծում (19-րդ և 20-րդ հոդվածներ)</p>	2024 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Հիմնական կատարող՝ Տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարություն, համակարգող՝ Բնապահպանության նախարարություն ՀՀ Տրանսպորտի, կապի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների նախարարություն	ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու EU4Climate ծրագիր TAIEX 2023 Twinning	<p>Պիտակավորման համակարգի ստեղծումը դրան ուղղված միջոցառումների ծրագիրը մաս են կազմել ՀՖԱ-ների (ֆտորացված ջերմոցային գազեր) փուլային կրճատման ծրագրի, որը ներկայացվել է Գործադիր կոմիտեի 94-րդ նիստին՝ հաստատման:</p> <p>Արտանետումների վերաբերյալ տվյալների ձեռքբերման համար հաշվետվություններ ներկայացնելու իրավական մեխանիզմներն ամրագրվել են «Օզոնային շերտի պահպանության մասին» օրենքի փոփոխություններով, որոնք ընդունվել են 2023 թվականի դեկտեմբերի 11-ին:</p>
129	<p>Կանոնակարգ No 517/2014 Կատարման համակարգի ստեղծում (25-րդ հոդված)</p>	<p>Ֆտորացված Ջերմոցային գազերի օգտագործման (փուլային կրճատմամբ) ազգային ծրագրի մշակում, որի մեջ կներառվի կատարման համակարգի վերաբերյալ դրույթներ:</p>	2024 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու EU4Climate ծրագիր TAIEX 2023 Twinning	<p>Պիտակավորման համակարգի ստեղծումը և դրան ուղղված միջոցառումների ծրագիրը մաս են կազմելու ՀՖԱ-ների (ֆտորացված ջերմոցային գազեր) փուլային կրճատման ծրագրի</p>

130	<p>Հոդված 52, կետ (b), Հոդված 54, կետեր (c) և (d)</p>	<p>Կլիմայի փոփոխության նկատմամբ հարմարվողականության հայեցակարգի ու ազգային գործողությունների ծրագրի մշակում՝ ուղղված գյուղատնտեսական, տնտեսական և կլիմայի վրա հնարավոր ազդեցությունն ունեցող այլ ոլորտներում կլիմայական փոփոխությունների մեղմացման, նվազեցման և կանխարգելման պահանջներին և միջոցառումներին համահունչ գործունեության պլանավորմանը և իրականացմանը:</p>	2021 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում	<p>Բնապահպանության նախարարություն/ Գյուղատնտեսության նախարարություն Արտակարգ իրավիճակների նախարարություն Առողջապահության նախարարություն Տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն Էներգետիկ ենթակառուցվածքներ ի և բնական պաշարների նախարարություն, Տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարություն, Կրթության և գիտության նախարարություն, Ֆինանսների նախարարություն, Տրանսպորտի, կապի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների նախարարություն</p>	<p>ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու EU4Climate ծրագիր TAIEX 2020 Twinning</p>	<p>Ընդունվել է «Կլիմայի փոփոխության հարմարվողականության ազգային գործողությունների ծրագիրը և 2021-2025 թվականների միջոցառումների ցանկը հաստատելու մասին» Կառավարության որոշումը (13.05.2021թ. N N 749-L):</p> <p>Գյուղատնտեսության և առողջապահության ոլորտների համար կլիմայի փոփոխության հարմարվողականության ծրագրերը ներառվել են համապատասխան ոլորտային զարգացման ռազմավարությունների մեջ:</p> <p>Ընդունվել է «Զրային ռեսուրսների ոլորտում կլիմայի փոփոխության հարմարվողականության ծրագիրը հաստատելու մասին» Կառավարության որոշումը (03.11.2022թ N1692-L):</p>
131	<p>Հոդված 54, կետ j</p> <p>Օզոնային շերտը վնասող գազերի և ֆտորացված գազերի հետ կապված միջոցառումներ</p> <p>Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2009 թվականի սեպտեմբերի 16-ի թիվ 1005/2009 կանոնակարգ (ԵՀ)՝ օզոնային շերտը</p>	<p>Ազգային օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի սահմանում Հսկման ենթակա նյութերի՝ բացառությամբ հատուկ կիրառությունների, և մինչև [2019 թվականի հունվարի 1-ը]՝ հիդրոքլորֆտորածխաջրածինների (ՀՔՖԱ-ների) արտադրության</p>	2024	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	<p>Տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարություն</p> <p>Բնապահպանության նախարարություն</p>	<p>ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու EU4Climate ծրագիր TAIEX 2020 Twinning</p>	<p>2006-2007 թվականներին ընդունված ոլորտային օրենսդրությունը դեռևս 2007 թվականին օզոնային շերտը քայքայող նյութերի (գազեր) մասով իրավասու մարմին (պետական լիազոր մարմին) ճանաչել էր բնապահպանայության նախարարությանը, իսկ 2021 թվականի փոփոխությամբ՝ նաև հիդրոֆտորածխածինների</p>

	<p>քայքայող նյութերի մասին</p>	<p>արգելքի սահմանում (4-րդ հոդված) Հսկման ենթակա նյութերի արտադրության, շուկայահանման և օգտագործման և բացառություններ կազմող կիրառությունների (որպես հումք, տեխնոլոգիական ազդանյութեր, լաբորատոր և անալիտիկ գործունեության համար էական նշանակության կիրառություններ, հալոնների չափազանց անհրաժեշտ կիրառություններ) և առանձին շեղումների համար՝ ներառյալ արտակարգ իրավիճակներում մեթիլբրոմիդի կիրառությունները (III գլուխ)՝ պայմանների սահմանում Հսկման ենթակա նյութերի բացառություններ կազմող կիրառությունների համար ներմուծման և արտահանման լիցենզավորման համակարգի ստեղծում (IV գլուխ) և ձեռնարկությունների՝ հաշվետվություններ ներկայացնելու պարտավորություններ ի սահմանում (26-րդ և 27-րդ հոդվածներ)</p>					<p>(Ֆտորացված գազեր) մասով ճանաչեց արդեն շրջակա միջավայրի նախարարությանը:</p> <p>ՀՔՖԱ-ների արտադրության արգելքը սահմանվել է դեռևս 2006 թվականին «Օզոնային շերտը քայքայող նյութերի մասին» օենքով (ներկայում «Օզոնային շերտի պահպանության մասին օրենք»):</p> <p>Որպես հումք, տեխնոլոգիական կամ լաբորատոր նպատակներով ներմուծման կարգավորումն ամրագրված է դեկտեմբերի 11-ին ընդունված «Օզոնային շերտի պահպանության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացումներ և փոփոխություն կատարելու մասին» օրենքով:</p> <p>Լիցենզավորման և հաշվետվության համակարգը օզոնային շերտը քայքայող նյութերի մասով նախատեսված է և գործում է 2007 թվականից, իսկ հիդրոֆտորածխածինների մասով իրավակարգավորումները գործում են 2021 թվականից:</p> <p>Հոսակորուստների դիտանցման և տեսչական ստուգումների ընթացակարգերի վերաբերյալ համապատասխան</p>
--	--------------------------------	---	--	--	--	--	--

		<p>Հսկման ենթակա օգտագործված նյութերը վերականգնելու, վերամշակելու, ռեգեներացնելու (վերականգնելու) և ոչնչացնելու պարտավորություններ ի սահմանում (22-րդ հոդված)</p> <p>Հսկման ենթակա նյութերի հոսակորուստների դիտանցման և տեսչական ստուգումների ընթացակարգերի սահմանում (23-րդ հոդված)</p>					<p>իրավական դրույթները ամրագրված են u/թ դեկտեմբերի 11-ին ընդունված «Օզոնային շերտի պահպանության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացումներ և փոփոխություն կատարելու մասին» օրենքով, իսկ ընթացակարգային շատ դրույթներ կգործադրվեն ենթաօրենսդրական ակտերով 2024 թվականի ընթացքով:</p> <p>Հայաստանում ոչնչացման կարողությունների ներդրման հնարավորությունների ուսումնասիրությունն իրականացվել է միջազգային փորձագետի կողմից EU4Climate ծրագրի շրջանակներում:</p> <p>Ուսումնասիրության արդյունքները գտնվում են քննարկման փուլում:</p>
--	--	--	--	--	--	--	--